

Bestuursverslag 2023

Karakter

Ver. voor Scholen met de Bijbel
Alblasserwaard

Versie juni 2024

Voorwoord

Geachte lezer,

Dit bestuursverslag over het jaar 2023 informeert u over het beleid van Karakter, Vereniging voor Scholen met de Bijbel Alblasserwaard. Er wordt in beschreven welke activiteiten er in 2023 zijn ondernomen om de kwaliteit van het protestants-christelijk onderwijs in de regio Alblasserwaard te borgen en waar nodig te verbeteren.

Met dit verslag legt het bestuur van de vereniging verantwoording af aan de leden van de vereniging, de ouder(s), verzorger(s), de raad van toezicht, de medezeggenschapsraden (inclusief de GMR), het Ministerie van OCW en andere belanghebbenden.

Het is de wens van het bestuur van de vereniging om zo transparant als mogelijk is verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid. Een gedegen jaarverslag is daarbij dus onontbeerlijk en vanzelfsprekend.

Tot slot spreek ik als bestuurder van Karakter de dank uit aan de Heere God, die in ook 2023 onze vereniging gezegend heeft, de leerkrachten de energie en de betrokkenheid bij de kinderen gegeven heeft en de mogelijkheid schiep om onderwijs op grond van de Bijbel te mogen geven.

Corné Egas

Inhoud

Voorwoord.....	2
Inhoud	3
Algemeen	4
1. Aanduiding van het beleid en de kernactiviteiten met de belangrijkste producten en diensten, geografische gebieden en afnemers.....	4
2. Doelstelling van de organisatie (missie en visie)	5
3. Beschrijving van de juridische structuur, de interne organisatiestructuur (organogram) met (functie)namen	5
4. Governance-ontwikkelingen (interne beheersing en toezicht)	11
5. Vermelding van de geldende (branche) code voor goed bestuur en vermelding van het al dan niet afwijken van die code en motiveren waarom is afgeweken hiervan	13
6. Het beleid van de instelling aangaande de bezoldiging van haar bestuurders en toezichthouders en de wijze waarop dit beleid in het verslagjaar in de praktijk is gebracht.....	13
7. Onderwijsontwikkelingen welke zijn gerealiseerd	14
8. Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg	17
9. Onderwijsresultaten.....	20
<i>Wat zijn referentieniveaus en waarom werken we ermee?</i>	23
10. Zaken met een behoorlijke personele betekenis en personele ontwikkeling.....	26
11. Personele bezetting.....	26
12. Het gevoerde beleid inzake van de beheersing van uitkeringen na ontslag	34
13. Huisvestingsbeleid, vermeld o.a. aantal schoolgebouwen, gebruik van een MJOP, plannen voor nieuwbouw of levensduur verlengend onderhoud	34
14. Belangrijke stellige bestuurlijke voornemens en inmiddels in het nieuwe jaar genomen besluiten, alsmede de financiële vertaling daarvan	35
15. Afhandeling van klachten.....	35
16. Beschrijving van de inrichting van het dialoog met interne en externe actoren (horizontale verantwoording).....	35
17. Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen (waaronder samenwerkingsverbanden).....	36
18. Relevante interne en externe ontwikkelingen.....	36
19. Toegankelijkheid van de instelling en het toelatingsbeleid	39
20. Internationalisering en onderzoeksbeleid.....	39
21. Strategisch personeelsbeleid	40
22. Passend onderwijs.....	42
23. Allocatie van middelen binnen het schoolbestuur	43

24. Werkdrukmiddelen	43
25. Onderwijsachterstanden.....	45
26. AVG	45
27. Toekomstparagraaf	45
28 RISICO ANALYSE 2023	48
Financieel Beleid	51
Financiële kengetallen.....	55
Bovenmatig publiek eigen vermogen	55
Continuïteitsparagraaf	57
A1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	57
A2 Staat van baten en lasten	58
A3 Balans in meerjarig perspectief	59
Financiële positie.....	61
B1 Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem	61
B2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	61
B3 Rapportage toezichhoudend orgaan.....	62
Treasury	66
Gebeurtenissen na balansdatum	66
Verslaglegging GMR	67

Algemeen

1. Aanduiding van het beleid en de kernactiviteiten met de belangrijkste producten en diensten, geografische gebieden en afnemers

De doelstellingen en de organisatiestructuur van Karakter staan beschreven in hoofdstuk 2 en komen voort uit het strategisch meerjarenbeleid 2023-2027. Alle kenmerken van het protestants-christelijk onderwijs zijn in de dagelijkse praktijk terug te vinden op al onze scholen. De identiteit van onze scholen wordt bepaald door de Bijbel en de Drie Formulieren van Enigheid. De liefde tot God en de naaste is de drijfveer voor ons staan in de maatschappij. Karakter heeft scholen in de dorpen Bleskensgraaf, Nieuw-Lekkerland, Goudriaan, Ottoland en Wijngaarden. In de laatste drie genoemde dorpen is de christelijke school de enige voorziening in het dorp en vervult daarmee een belangrijke maatschappelijke functie.

Op alle scholen geldt een open toelatingsbeleid, dat wil zeggen dat iedere ouder of verzorger die de grondslag van de school respecteert, welkom is.

2. Doelstelling van de organisatie (missie en visie)

Missie:

Karakterscholen hebben hun kompas in de Bijbel als richtsnoer voor het leven. In afhankelijkheid van God wordt de koers van het onderwijs bepaald en de opvoeding richting gegeven.

Visie:

De scholen van Karakter bieden een leeromgeving voor kinderen waar de ontwikkeling van hart, hoofd en handen optimaal wordt gestimuleerd. Hiervoor wordt onderwijs aangeboden dat aansluit bij de mogelijkheden van elk kind. Op de scholen staan de kinderen centraal en wordt in samenspraak met ouders door de schoolteams inhoud gegeven aan toekomstgericht onderwijs.

Eigenaarschap vinden we belangrijk. We nemen zelfbewust onze positie in het onderwijsveld in en verzorgen op de onderscheiden scholen onderwijs voor alle kinderen in onze regio. We verzorgen kwalitatief hoogwaardig onderwijs en laten kinderen en medewerkers groeien in hun kernkwaliteiten.

Ons onderwijs biedt kennis en vaardigheden aan, waarmee kinderen in de toekomst hun plaats in de maatschappij zullen innemen.

De scholen binnen Karakter onderscheiden zich ten opzichte van andere scholen en hebben een eigen profiel.

Veiligheid, vertrouwen en welbevinden zijn kernwaarden binnen onze scholen.

3. Beschrijving van de juridische structuur, de interne organisatiestructuur (organogram) met (functie)namen

3.1 Juridische structuur

Karakter, vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard is opgericht per 1 januari 2017.

De vereniging is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer: 40321155

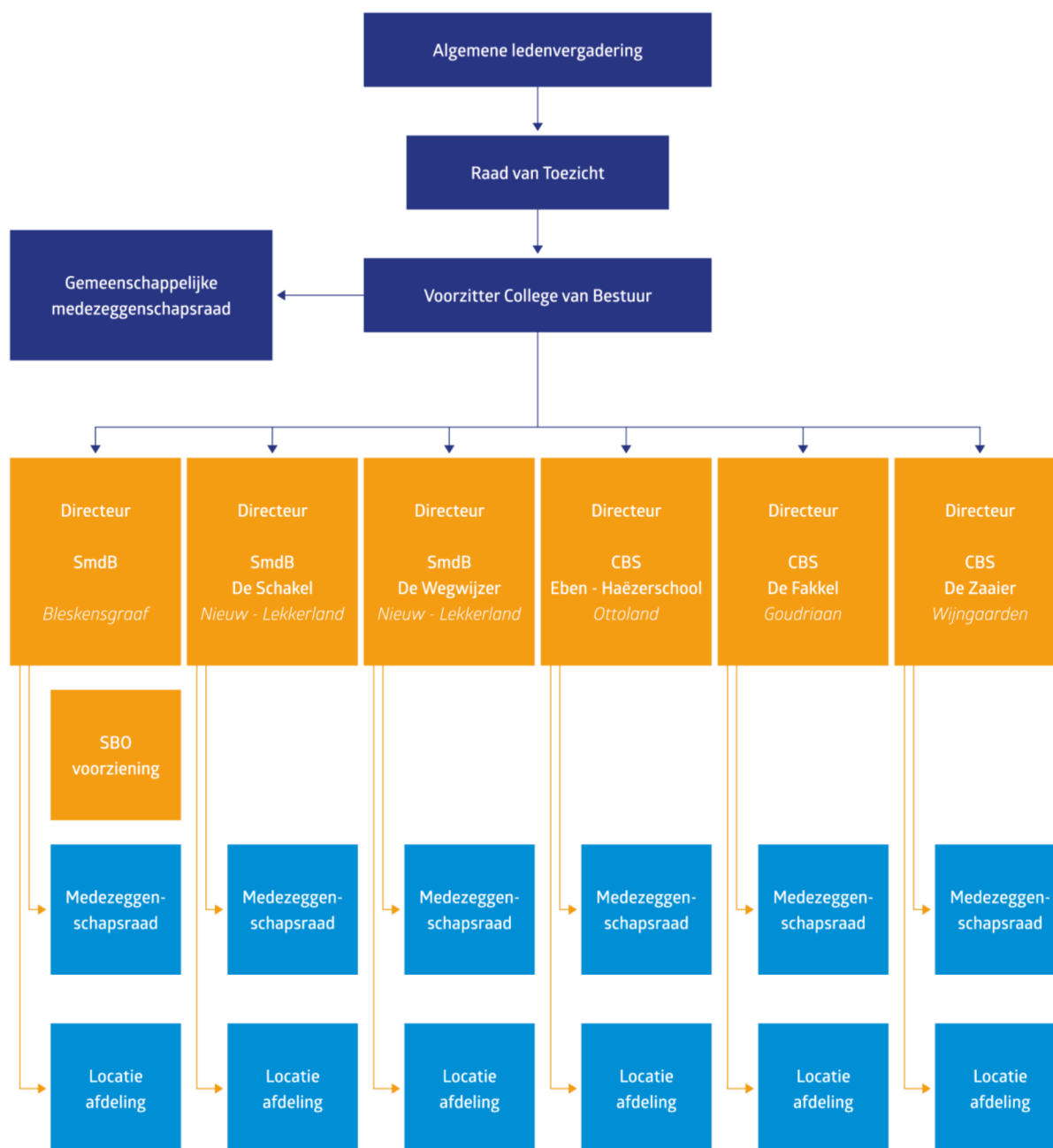
Aan de vereniging zijn geen andere partijen verbonden; de juridische structuur is in het verslagjaar 2023 niet gewijzigd.

Onder het bevoegd gezag van de vereniging vallen de volgende scholen:

School:	Brinnummer
SmdB Eben-Haëzer Ottoland	07KI
SmdB De Wegwijzer Nieuw Lekkerland	03ST
SmdB Bleskensgraaf (BAO)	04QG-00
SmdB Bleskensgraaf (SBO)	04QG-01

SmdB De Zaaier Wijngaarden	04TC
SmdB De Schakel Nieuw Lekkerland	06LJ
SmdB De Fakkel Goudriaan	07CT

3.2 Organogram

Het college van bestuur bestaat uit één persoon, de heer C.A. Egas. De heer Egas is parttime bestuurder van de vereniging, namelijk voor 0.5 fte. Naast deze functie is de heer Egas ook parttime directeur op één van de scholen van Karakter, namelijk van de School met de Bijbel te Bleskensgraaf. In het kader van opdrachtnemerschap en opdrachtgeverschap is de afspraak gemaakt dat de plaatsvervangend directeur, de heer J. Bikker, in het directieoverleg de School met de Bijbel vertegenwoordigt.

3.3 Bestuurssamenstelling:

Het bestuur is ultimo 2023 als volgt samengesteld:

College van bestuur : C.A. Egas

3.4 Raad van toezicht

De raad van toezicht is ultimo 2023 als volgt samengesteld:

Voorzitter	: L.M.W. van der Vliet
Vicevoorzitter	: J.G. Kuiper
Overig lid	: J.E. Koorevaar - van Atten
Overig lid	: A.J.E. Voets - van den Hazel
Overig lid	: A. Kraaiveld
Overig lid	: H. den Ouden
Overig lid	: J.A. van Muijlwijk - Duijzer

3.4.1 Auditcommissie

Vanuit de raad van toezicht is een auditcommissie gevormd waarin mevrouw J.A. van Muijlwijk - Duijzer en de heren J.G. Kuiper en L.M.W. van der Vliet zitting hebben.

3.4.2 Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie van de raad van toezicht wordt gevormd door mevrouw J.E. Koorevaar-van Atten, de heer H. den Ouden en de heer L.M.W. van der Vliet.

3.4.3 Portefeuilleverdeling RvT:

- Bedrijfsvoering en financiën: L.M.W. van der Vliet, J. van Muijlwijk - Duijzer en J.G. Kuiper
- Juridische zaken: J.E. Koorevaar - van Atten
- Onderwijskundig: A. Kraaiveld, A.J.E. Voets - van den Hazel en H. den Ouden
- Personeel/medezeggenschap: H. den Ouden

3.5 Bekostiging

3.5.1 Bekostigingsgrondslag

Per 2023 is de wet Vereenvoudiging bekostiging primair onderwijs van kracht. In de kern bestaat de vereenvoudiging uit de volgende maatregelen:

1. De gemiddelde gewogen leeftijd (GGL) wordt afgeschaft;
2. Het onderscheid in de bekostiging tussen onderbouw en bovenbouw verdwijnt;
3. De personele en materiële bekostiging worden samengevoegd;
4. De volledige bekostiging wordt op kalenderjaarbasis bepaald en uitbetaald, waarbij ook de teldatum wijzigt van 1 oktober t-1 naar 1 februari t-1.3 5. Enkele specifieke maatregelen voor speciale scholen voor basisonderwijs, het (voortgezet) speciaal

onderwijs en samenwerkingsverbanden, zoals de afschaffing van de 2%-systematiek voor het sbo en de groeibekostiging voor het sbo en (v)so.

Met de wet Vereenvoudiging bekostiging primair onderwijs wil het kabinet de bekostiging voor scholen in het basisonderwijs en speciaal onderwijs:

- duidelijker maken: scholen krijgen één basisbedrag per leerling en per school. Zij krijgen niet langer aparte budgetten voor personeel en materieel. Leermiddelen en onderhoud van de gebouwen zijn voorbeelden van materieel.
- eenvoudiger maken: de honderddertig rekenregels gaan naar ongeveer dertig regels. Dat maakt de berekening en de verdeling van het geld eenvoudiger voor de scholen. Ook wordt het voor de medezeggenschapsraad of de raad van toezicht van de school eenvoudiger om de bekostiging te controleren.
- beter voorspelbaar maken: de bekostiging wordt per kalenderjaar (in plaats van schooljaar) vastgesteld. Zo krijgen scholen op hetzelfde moment inzicht in de volledige bekostiging. Het aantal leerlingen dat een school heeft, is belangrijk voor de hoogte van het bedrag dat scholen krijgen. De teldatum gaat naar 1 februari van het vorige kalenderjaar. Voorbeeld: het bedrag voor het kalenderjaar 2023 is vastgesteld met de teldatum op 1 februari 2022.

In onderstaand overzicht wordt het aantal leerlingen op 1 februari vergeleken met de leerlingaantallen in voorgaande jaren.

	1/2/23	1/2/22	1/10/21	1/10/20	1/10/19
SmsB Eben-Haëzer Ottoland	72	80	78	86	91
SmdB De Wegwijzer NLL	258	264	252	251	241
SmdB Bleskensgraaf bao	304	305	293	299	308
SmdB Bleskensgraaf sbo	95	96	90	96	100
SmdB De Schakel NLL	322	323	312	323	317
SmdB De Fakkel Goudriaan	97	97	93	85	80
SmdB De Zaaier Wijngaarden	55	54	51	53	53
Totaal	1203	1219	1169	1193	1189

3.5.2 Groeibekostigingsgrondslag

Groeibekostiging wordt verstrekt als een schoolbestuur in een bepaalde maand met vier procent of meer is gegroeid ten opzichte van het aantal leerlingen op de teldatum (1 februari t-1). Het betreft hier alleen bo-leerlingen.

Groei wordt maandelijks berekend op basis van het aantal leerlingen dat op de eerste dag van de maand staat ingeschreven in ROD. De prikdatum, het moment waarop wordt vastgesteld hoeveel leerlingen er staan ingeschreven, is achtentwintig dagen na de eerste dag van de maand.

Als de groei van een schoolbestuur minimaal gelijk is aan de drempel van vier procent, wordt groeibekostiging voor die maand toegekend. De groeibekostiging wordt berekend door het aantal leerlingen waarmee het bestuur is gegroeid ten opzichte van de teldatum te vermenigvuldigen met een bedrag per leerling. Het bedrag per leerling is 1/12e van het reguliere bedrag per leerling.

SmdB De Zaaier te Wijngaarden heeft een aantal jaren onder de opheffingsnorm van de gemeente Molenlanden verkeerdt. Door de gemiddelde schoolgrootte van Karakter bestaat er geen risico voor sluiting van deze school. Het aantal leerlingen op de teldatum van 2024 is 63, waardoor de school boven de opheffingsnorm gekomen is. De opheffingsnorm voor de gemeente Molenlanden (Staatscourant 28-10-2022) is voor het jaar 2023 op 58 gesteld.

Inmiddels verkeert ook de Eben-Haëzerschool te Ottoland in de gevarezone. Op de meest recente teldatum (01-02-2024) telt de school 62 leerlingen. De prognose laat zien dat bij de komende teldatum het aantal leerlingen onder de opheffingsnorm zal duiken.

De gemiddelde schoolgrootte van Karakter biedt voldoende ruimte om alle scholen van de vereniging open te houden.

Een tweede veiligheidsmaatregel is de samenwerkingsovereenkomst artikel 156b. Deze overeenkomst is gesloten met de schoolbesturen uit de regio, waardoor de opheffing van kleine scholen regionaal gedekt is.

4. Governance-ontwikkelingen (interne beheersing en toezicht)

4.1 Hoe de functies van bestuur en intern toezicht worden uitgeoefend

Het bevoegd gezag draagt zorg voor een scheiding tussen de functies van bestuur en intern toezicht. De wet biedt hierin drie mogelijkheden. Karakter heeft gekozen voor onderbrenging van de functies van bestuur en intern toezicht in twee verschillende organen. De functie van bestuur is bij het college van bestuur (i.c. bestuurder) belegd en de functie van intern toezicht is statutair belegd bij de raad van toezicht ('het intern toezichtsorgaan').

4.2 Welke organen daartoe zijn ingesteld

Het dagelijks bestuur van de vereniging wordt gerealiseerd door een college van bestuur. Het intern toezicht door een daartoe door de algemene ledenvergadering benoemde raad van toezicht.

4.3 Wie deel uitmaakt van de betreffende organen

Zie hiervoor 3.3. en 3.4.

4.4 Wie welke taken heeft

Het college van bestuur heeft tot taak het besturen van de vereniging. De raad van toezicht is belast met het houden van intern toezicht.

4.5 Wat de werkwijze is

Het bevoegd gezag concentreert zich op haar kerntaak: besturen (het nemen van beleidsbeslissingen). Besturen is een middel om bij te dragen aan het realiseren van kwalitatief hoogwaardig onderwijs op de scholen van Karakter. Op het beleid en de uitvoering daarvan wordt toegezien door de raad van toezicht. De raad van toezicht wordt door de ALV van de vereniging benoemd.

4.6 Ontwikkelingen op het gebied van governance

De structuur is dit jaar ongewijzigd. Jaarlijks evalueert de raad van toezicht haar eigen werkwijze, alsmede de governance-structuur. Er is op basis van deze evaluatie bij bestuur en raad van toezicht geen reden om de governance aan te passen. In 2021 heeft de raad van toezicht besloten om zich in haar werkwijze te laten begeleiden door het VGS in de persoon van Marco van Ekeveld. Begin 2023 is het governance-handboek van de raad van toezicht vastgesteld en in gebruik genomen.

4.7 Code Goed Bestuur

4.7.1 Code Goed Bestuur Primair Onderwijs

Karakter is lid van de brancheorganisatie voor het primair onderwijs, de PO-Raad. Zoals alle leden van de PO-Raad, heeft Karakter de nieuwe Code Goed Bestuur Primair Onderwijs (versie

2022) vastgesteld. In deze code zijn basisprincipes vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders en managers in het primair onderwijs. De code wordt gehanteerd als leidraad. Jaarlijks wordt in dialoog met de raad van toezicht gekeken of de organisatie voldoet aan de in de code gestelde rechtmatigheid.

Bestuur en raad van toezicht zijn van mening dat de code genoegzaam wordt nageleefd.

4.7.2. *Afwijking van de code en motivatie waarom is afgeweken hiervan*

Zoals eerder in het verslag is vermeld, is de heer Egas naast bestuurder ook directeur van een van de instellingen van Karakter. Beide functies zijn parttime. De motivatie voor deze keuze is dat er op deze werkwijze een krachtige relatie bestaat tussen de inhoud en de dagelijkse praktijk van de werkvloer en het bestuur van de vereniging. Het risico van 'bevoordeling' van deze instelling en te milde bejegening wordt geneutraliseerd door een transparante verantwoording, zowel van middelen, als van de kwaliteit van de instelling.

4.7.3. *Integriteit*

De vereniging hanteert een integriteitscode. Deze is vastgesteld in de vergadering van directeuren en de raad van Toezicht. De code is vrijwillig, doch niet vrijblijvend.

4.8 Horizontale verantwoording

Er is sprake van een goed functionerend intern beheersings- en controle systeem. De organisatie is 'in control': de processen en procedures zijn zodanig ingericht, dat alle relevante risico's tijdig worden gesignaleerd en passende maatregelen worden genomen om deze risico's en de gevolgen daarvan te beheersen. De organisatie is zich bewust van haar verantwoordingsplicht en neemt deze plicht uiterst serieus. Een goed leesbaar en complete jaarverantwoording, alsmede verantwoording gedurende het jaar staat hoog in het vaandel. De verslagen van het bestuur en de medezeggenschapraden zijn via de website publiek toegankelijk. Met de wethouder van de gemeenten Molenlanden wordt minimaal twee maal per jaar gesproken. Frequent contact met voorschoolse en buitenschoolse voorzieningen zijn aan de orde. Ook met alle scholen voor voortgezet onderwijs in de regio is contact.

4.9 Stakeholders

- Leerlingen en ouders zijn de basis van ons bestaan. Voor hen geven we het onderwijs; alle overige processen komen hieruit voort.
- Leden van de vereniging. Zij zijn de 'eigenaren' van de vereniging en dragen door middel van het lidmaatschap van de vereniging het protestants-christelijk onderwijs een warm hart toe. De algemene ledenvergadering is het hoogste orgaan binnen de vereniging.
- Onze medewerkers brengen kennis en ervaring in, om de gewenste onderwijskwaliteit te kunnen leveren. Ze voeren het primaire proces (onderwijs) en de secundaire processen (ondersteuning) uit.
- Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap levert ons per leerling de zo noodzakelijke bekostiging.
- De gemeente Molenlanden is een belangrijke partner. De gemeente is verantwoordelijk voor een goede huisvesting en eerste inrichting van de schoolgebouwen van de vereniging.

Ook bepaalt de gemeente de omvang en plaats van nieuwbouwprojecten, die van belang zijn voor het leerlingenaantal.

- Kinderopvangorganisaties zijn belangrijke partners, die een aanzienlijk deel van de basis leggen voor de kinderen waar wij vervolgens acht jaar mee verder gaan.
- Scholen voor voortgezet onderwijs waar onze leerlingen instromen, zijn een partij waarmee we frequent het overleg voeren om een soepele overgang mogelijk te maken.
- De verschillende schoolbesturen in onze regio zorgen middels een samenwerkingsovereenkomst voor behoud van kleine onderwijslocaties.
- Het samenwerkingsverband Driegang. Deze organisatie draagt met en voor ons de zorg voor een dekkend netwerk van ondersteuningsvoorzieningen. Bovendien verzorgen we met hen scholing en intervisie voor onze eigen medewerkers.

5. Vermelding van de geldende (branche) code voor goed bestuur en vermelding van het al dan niet afwijken van die code en motiveren waarom is afgeweken hiervan

Het college van bestuur bestaat uit één persoon, de heer C.A. Egas. De heer Egas is parttime bestuurder van de vereniging, namelijk voor 0.5 fte. Naast deze functie is de heer Egas ook parttime directeur op één van de scholen van Karakter, namelijk van de School met de Bijbel te Bleskensgraaf. In het kader van opdrachtnemerschap en opdrachtgeverschap is de afspraak gemaakt dat de plaatsvervangend directeur, de heer J. Bikker, in het directieoverleg de School met de Bijbel vertegenwoordigt.

6. Het beleid van de instelling aangaande de bezoldiging van haar bestuurders en toezichthouders en de wijze waarop dit beleid in het verslagjaar in de praktijk is gebracht

Het bestuur wordt conform de cao voor bestuurders bezoldigd en valt binnen de WNT-norm. De toezichthouders ontvangen vanaf 2020 een vergoeding voor hun werkzaamheden. In het financieel jaarverslag wordt van beide verslag gedaan.

7. Onderwijsontwikkelingen welke zijn gerealiseerd

In dit hoofdstuk wordt per school verslag gedaan van de highlights van de ontwikkelingen in 2023.

7.1 Gerealiseerde onderwijsontwikkelingen per school

SmdB De Zaaier

- In het afgelopen jaar zijn we verdergegaan met het finetunen van ons unitonderwijs. Inmiddels hebben we heel wat ervaringen opgedaan en kunnen we concluderen dat het concept staat. Dat wil niet zeggen dat we er nu zijn. Er blijven altijd uitdagingen bestaan en al werkend ontstaan er nieuwe vragen op het gebied van organisatie en inhoud. Omdat we in de coronatijd niet op bezoek konden bij een andere school met dit concept, zijn we dit jaar als team alsnog geweest. Dat was een mooi moment om te vergelijken, te evalueren en daar weer van te leren.
- In 2023 hebben we weer een nieuw schoolplan geschreven. Dat leverde hele mooie gesprekken met elkaar op over de inhoud van het onderwijs. Samen keken we terug naar de gerealiseerde plannen en samen keken we vooruit en maakten we nieuwe plannen. Het schoolplan heeft daarom de naam 'Samen Groeien' gekregen.
- We hebben dit jaar ook een start gemaakt met het vormgeven van burgerschapsonderwijs. We hebben ontdekt dat heel veel aspecten van burgerschap in onze methode Blink al aan bod komt.
- Verduurzaming is thema dat ook op onze school veel aandacht heeft gekregen. Op het dak zijn zonnepanelen gelegd en in de gang is een scherm opgehangen waarop de leerlingen kunnen zien wat de opbrengst van de panelen is. Dit zorgt voor bewustwording bij kinderen en het levert ook mooie, leerzame gesprekken op.

SmdB De Wegwijzer

2023 – ontwikkelen van het schoolplan met als titel: Gaan voor Groei! Groei staat voor Geloof, respect, ontwikkeling, eigenheid en inclusiever onderwijs. Vanuit uit deze woorden vervullen we onze ambities.

- In het voorjaar/zomer van 2023 druk met het aanbod in de taalklas aan UKR-kinderen en hun uit- en doorstroom naar het cursusjaar 23/24 op De Wegwijzer of elders.
- We zijn een Kanjerschool, er is blijvende aandacht voor en inzet van de Kanjer-lessen en scholing van Kanjercoördinatoren.
- We werken rondom thema's bij wereldoriëntatie en de expressievakken.
- We besteedden veel aandacht aan techniek in een doorgaande leerlijn.
- Een tweetal teamleden zijn inmiddels schoolopleider, om te kunnen voldoen aan de voorwaarden van een SAM-school.
- Bewegend leren hoort bij de didactische vaardigheden van leerkrachten en onderwijsassistenten.
- Woordenschataanbod ook bij zaakvakken, inzet van LOGO in groep 1 t/m 8 voor doelgroepkinderen.
- Een audit laten uitvoeren door CED, waar is verbetering mogelijk t.a.v. de inspectiekaders.

- Ontwikkelgroep voor lezen (leesmotivatie) en rekenen (automatiseren) in actie in periode zomer-winter 2023.

SmdB De Schakel

- 2023 stond voor een groot gedeelte in het teken van het schrijven van een nieuw schoolplan. Het schoolplan 'Ontwikkelen doen we Samen' is geëvalueerd door het team. Sommige ontwikkelpunten waren afgerond, andere niet meer aan de orde en er zijn punten waar we in de toekomst verder mee willen. Tevens hebben we gekeken waar we nieuwe uitdagingen zien en wat het Strategisch Beleidsplan van onze school vraagt. E.e.a. is verwerkt in een nieuw schoolplan voor de komende vier jaar: Groeien naar Goud! De doelen zijn opgenomen in de jaarplanningen voor de komende vier jaar.
- Een prominente plaats blijft OntwikkelingsGericht Onderwijs (OGO) innemen. Afgelopen jaar is het hele team (opnieuw) geschoold in OGO en kunnen we ervan uitgaan dat elk teamlid de basisvaardigheden en - kennis bezit om goed OGO te realiseren in de verschillende groepen. We zijn ook verder gegaan met het verkennen van de mogelijkheden om leerlingen meer eigenaar te maken van hun eigen ontwikkeling (portfolio). Het (nog) beter vormgeven van de sociaal-culturele praktijk zorgde ervoor dat het onderwijs betekenisvoller is geworden.
- Binnen OGO is burgerschap altijd al een belangrijk aandachtspunt geweest. We hebben dat onder andere verbonden aan het schoolbrede thema m.b.t. respect (Respect, laat het horen en zien!). We hebben hierbij ook de leerlingenraad en het ouderpanel betrokken.

SmdB Bleskensgraaf

De ambities van vorig jaar hebben we kunnen verwezenlijken en dat zijn daarmee highlights geworden voor onze school.

- **Leerling-gesprekken**
Als team hebben we verschillende vormen van leerling-gesprekken getest. Op de studiedag in juni hebben we besloten leerling-gesprekken twee keer per jaar een vaste plek in ons rooster te geven. Tijdens deze gesprekken bespreken we het welzijn en de prestaties van de leerlingen.
- **Vakleerkracht Engels**
Dit jaar zijn we gestart met een vakleerkracht Engels die een halfuur per week Engels geeft. Daarnaast zijn we overgestapt op de methode Holmwoods. Deze methode is adaptief en wordt ingezet om het spreek-, luister- en schrijfniveau van de Engelse taal verhogen.
- **Start GroeiLAB**
De kinderen volgen sinds dit cursusjaar vanaf groep 3 lessen in het GroeiLAB. De toelatingseisen en -procedure voor deelname in het GroeiLAB zijn helder omschreven in een stappenplan dat gedeeld is met het team. De GroeiLAB-leerkracht stelt de leerkrachten wekelijks op de hoogte van de bezigheden in het GroeiLAB en heeft op regelmatige basis contact over persoonlijke leerdoelen. Er is jaarlijks minimaal één contactmoment met ouders van de GroeiLAB-leerlingen van groep 5-8. Levelwerk wordt in alle groepen door één of meerdere leerlingen voor één of meerdere vakken ingezet. Leerkrachten hebben concreet gewerkt aan het verrijken van hun lessen door het formuleren van scherpe doelen en het stellen van hogere-orde denkvragen a.d.h.v. de taxonomie van Bloom.

- Realisatie taalbeleidsplan
In 2023 is het taalbeleidsplan gerealiseerd. In dit plan is het taalbeleid voor de komende vier jaar vormgegeven. Hierin staan onze visie op taalonderwijs, een analyse en reflectie op de huidige situatie en doelen voor de nieuwe schoolplanperiode.

SmdB Eben-Haëzer Ottoland

- Alle teamleden hebben het SAM-certificaat behaald.
- Het team heeft een visie ontwikkeld voor de onderbouwunit; deze unit is in augustus van start gegaan en bestaat uit een combinatie van groep 1, 2 en 3. Onderwijs binnen deze groep wordt waar mogelijk aan alle kinderen samen gegeven; waar nodig heeft groep 3 apart les. Het spelende en bewegende leren van groep 1 en 2 wordt deels doorgetrokken naar groep 3, om op deze manier de overgang tussen groep 2 en 3 vloeiender te laten verlopen.
- Er is een conceptplan ontwikkeld voor de midden- en bovenbouwunit. Deze gaan van start per augustus 2024. Hiervoor zijn de teamleden op verschillende scholen wezen kijken, waarna met elkaar een plan is gemaakt dat passend is voor onze school.
- We zijn gestart met het ontwikkelen van nieuw taalbeleid; een van de teamleden volgt daarvoor ook de opleiding voor taalcoördinator. Bij het maken van beleid is het komende unitonderwijs een belangrijke factor.

SmdB De Fakkel Goudriaan

- De teamleden hebben hun SAM-certificaat behaald, waarmee zij bevoegd zijn om studenten van de pabo te begeleiden. Er volgt nog een schoolbrede audit.
- Samen met het team is het schoolplan 2019-2023 geëvalueerd, en hebben we een nieuw schoolplan geschreven.
- In de onderbouw is Holmwoods (Engels) ingevoerd, waardoor er een betere aansluiting met de bovenbouw is.
- Er is een cultuurbeleidsplan opgesteld met daarin de visie van het team op cultuuronderwijs en een plan ter verbetering. De komende jaren zal dit plan uitgevoerd gaan worden.
- Het team heeft een TOS-training gevolgd, waardoor kinderen met een TOS sneller herkend en beter begeleid worden.

8. Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg

8.1 Inleiding

Elk kind heeft recht op goed onderwijs. Leerlingen en ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat het onderwijs op een school goed is. Het bestuur van Karakter is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op haar scholen en wil zich verantwoorden over de resultaten. Hierbij gaat het om resultaten in brede zin: krijgen alle leerlingen onderwijs van voldoende kwaliteit, voldoen de Karakterscholen aan wet- en regelgeving en heeft Karakter haar financiën op orde? De Inspectie van het Onderwijs van het Onderwijs houdt hierop toezicht.

Betekenisvol en passend onderwijs is de ambitie van Karakter. Karakter wil bijdragen aan continue kwaliteitsverbetering op alle scholen. Daarbij hebben de vier thema's uit ons Strategisch beleidsplan een centrale functie:

- Leren en leven in de 21e eeuw
- Eigenaarschap
- Professionele ruimte
- Educatief partnerschap

We gaan er daarbij vanuit dat verbeteringen gericht zijn op het primaire proces in de groep. We werken vanuit onze drie kernwaarden: veiligheid, vertrouwen en welbevinden.

Daarbij handelt Karakter vanuit:

- een levensbeschouwelijke opdracht: geloof, hoop en liefde zijn leidend in ons doen en laten;
- een pedagogische opdracht: alle kinderen en medewerkers hebben recht op een veilig leer- en werkklimaat;
- een onderwijskundige opdracht: alle kinderen hebben recht op betekenisvol en passend onderwijs;
- een maatschappelijke opdracht: de school ontwikkelt en stimuleert waarde(n)vol burgerschap.

Karakter ziet kwaliteitszorg als het totaal van activiteiten, procedures en activiteiten die bedoeld zijn om op een systematische en cyclische wijze de kwaliteit van het onderwijs te bepalen, te bewaken, te borgen en te verbeteren.

8.2 We maken “groei zichtbaar maken” leidend

Uitgangspunt in onze kwaliteitszorg is dat we focussen op groei en deze groei zichtbaar maken. We vinden dit passend bij de opdracht aan scholen om te werken vanuit ambitie, het eigen verhaal centraal te stellen en leren van en met elkaar belangrijk te maken.

De groei heeft betrekking op de deugdelijkheidseisen vanuit het toezichtskader van de onderwijsinspectie en op het ‘eigen verhaal’.

Werken vanuit ‘groeï zichtbaar maken’ activeert ons (bestuur en scholen) om keuzes te maken waarin wij moeten groeien waar het de deugdelijkheidseisen betreft, en waarin wij willen groeien waar het ons eigen verhaal betreft, stimuleert ons om te zoeken naar informatie, vormen en manieren om deze groeï zichtbaar te maken en bevordert de dialoog over deze groeï. Juist omdat dit een proces is, draagt het bij aan de ontwikkeling van een groeicultuur; in ieder geval op bovenschools niveau en schoolniveau en vervolgens hopelijk ook op teamniveau en leerlingenniveau.

8.3. We sturen op essenties in kwaliteitszorg

Als we kwaliteitszorg willen inrichten op een wijze die lerend is in plaats van beheersmatig, is het volgens ons belangrijk om met elkaar helder te hebben waar kwaliteitszorg zich in essentie op richt. Informatie veelheid terugbrengen tot deze essenties borgt dat we ons blijven focussen op wat er toe doet in goede schoolontwikkeling. Het zorgt er bovendien voor dat kwaliteitszorg laagdrempeliger wordt voor iedereen.

Wij werken daarom vanuit de volgende kernvragen (essenties). Deze dekken de belangrijkste deugdelijkheidseisen uit de Inspectie van het Onderwijskader af en bieden een bruikbaar handvat in relatie tot het eigen verhaal van de school.

1. Hoe staat het met het welbevinden en de veiligheid van leerlingen en medewerkers?
 - Hebben we kinderen goed in beeld om zo goed mogelijk op hen af te stemmen?
 - Krijgen ze goed les?
 - Zijn ze zichtbaar aan het leren (in plaats van aan het produceren)?
 - Leren ze voldoende en geldt dit voor alle kinderen?
 - Is er een passend en eigentijds aanbod?
 - Maken we ons leren zichtbaar?
 - Is sprake van een lerende cultuur waarin gewerkt wordt vanuit ‘verbetervragen’, door individuele leraren, door het team, door de school, door de bovenschoolse organisatie?
 - Hoe draagt de samenwerking tussen ouders en school bij aan het welbevinden en het leren van de kinderen?
 - Is er sprake van continuïteit (ook bij krimp, langdurige ziekte/uitval leraren, verminderde beschikbaarheid schoolleiding, is er sprake van een gezonde financiële positie)?
 - In hoeverre leveren we een bijdrage aan de ontwikkeling van de brede vaardigheden (socialisatie en persoonsvorming) en hoe weten we dat?

8.4 We maken kwaliteitszorg een zaak van iedereen

Zorg voor kwaliteit vraagt op elk niveau kwaliteitsbewustzijn. Dat willen we zien in de klas, in het team, op de school en op bovenschools niveau. We zien leerlingen die kunnen uitleggen wat ze aan het leren zijn, we zien leraren(teams) die werken vanuit leer- of verbetervragen, we zien leidinggevenden die dit werken vanuit leervragen bevorderen en daarin rolmodel zijn.

We maken daarom op elk niveau de reflectieve dialoog belangrijk. We zien informatie vanuit ParnasSys, een kwaliteitsinstrument of anderszins als middel om deze reflectieve dialoog gericht te

voeren en aan deze reflectieve dialoog inhoud te geven aan het principe van ‘leren zichtbaar maken’.

8.5 Kwaliteitsbeleid Karakter

In het beleidsdocument ‘Kwaliteitsbeleid’ is een schema opgenomen, waarin afgesproken is hoe het bestuur in de praktijk de kwaliteit monitort en verantwoordt aan de raad van toezicht en de inspectie van het onderwijs.

In de hiernavolgende paragrafen wordt verantwoord hoe er op schoolniveau gevolg gegeven wordt aan de interne kwaliteitsmetingen.

8.6 Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg

Conform de afspraken in het kwaliteitsbeleid monitort het bestuur de onderwijsresultaten van de leerlingen van Karakter. Van deze resultaten wordt een rapportage geschreven waarin conclusies en aanbevelingen van het bestuur door de directies verwerkt worden in de jaarplannen van de scholen. In de cyclus van het strategische beleidsplan zijn ook in 2023 de doelen geoperationaliseerd in het jaarplan van de vereniging. De opbrengst van het jaarplan is geëvalueerd door het directieteam van Karakter en de raad van toezicht.

8.7 Externe kwaliteitszorg

Uit 2023 heeft de inspecteur het bestuur met een bezoek vereerd. Behoudens een steekproef zullen de scholen in de periode tot 2027 niet bezocht worden. Voor een bezoek aan de scholen ziet de inspecteur geen aanleiding aangezien er geen signalen zijn die de inspectie eventueel zouden baren. Dit betekent dat Karakter zelf zijn externe kwaliteitszorg moet borgen.

In 2023 is Karakter gevisiteerd door een kwaliteitszorgteam van de PO-raad. Na een door het bestuur opgestelde zelfevaluatie heeft de commissie van de PO-raad gesproken met externe stakeholders en de interne gremia: directeuren, ouders, GMR, en RvT. Het algemeen oordeel van de commissie was dat Karakter als vereniging staat, de stukken op orde zijn en er goede onderwijskwaliteit geleverd wordt. Gelukkig bevatte het rapport een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn besproken met de RvT en GMR en waar toepasbaar geïmplementeerd.

Karakter participeert in het BPO (Bestuurlijk Platform Onderwijs) in de Alblasserwaard en in de Raad van Advies van samenwerkingsverband Driegang. In beide gremia voert het bestuur een kwalitatieve dialoog.

9. Onderwijsresultaten

Welke resultaten zijn er op organisatie- en schoolniveau behaald ten aanzien van strategisch beleid, gestelde doelen en leerresultaten, onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken?

9.1 Onderwijsresultaten per school

Onderwijsresultaten Eben-Haëzer

Resultaten Eindtoets Basisonderwijs

2019	2020	2021	2022	2023
542,3	Geen toets	536,9	534,6	534,3

Verwijzingen VO

Verwijzingen VO

	praktijk	vmbo			vmbo/havo	havo/vwo	totaal aantal
		basiskader	basiskader met LWOO	gemengde theoretische			
2019	0	0	2	1	0	10	13
2020	1	2	5	2	1	8	19
2021		1	2		3	8	14
2022		3	3	1	1	7	15
2023	0	3	2	2	0	5	12

Onderwijsresultaten De Wegwijzer

Resultaten Eindtoets Basisonderwijs (IEP)

2019	2020	2021	2022	2023
82	Geen toets	76,1	77,9	80,2

Verwijzingen VO

	praktijk	vmbo			vmbo/havo	havo/vwo	totaal aantal
		basiskader	basiskader met LWOO	gemengde theoretische			
2019		1	5	10	10	15	41
2020			4	6	3	11	24
2021		5	1	9		14	29
2022		6		9	3	20	38
2023	0	3	1	7	0	14	25

Onderwijsresultaten School met de Bijbel

Resultaten Eindtoets Basisonderwijs

2019	2020	2021	2022	2023
535,9	Geen toets	536,0	532,7	540,1

Verwijzingen VO

	praktijk	vmbo			vmbo/havo	havo/vwo	totaal aantal
		basiskader	basiskader met LWOO	gemengde theoretische			
2019	Bao: 0 SBO: 3	Bao: 9 SBO: 2	Bao: 0 SBO: 2	Bao: 13 SBO: 1	Bao: 0 SBO: 0	Bao: 27 SBO: 1	49 9
2020	Bao: 0 SBO: 1	Bao: 6 SBO: 6	Bao: 0 SBO: 8	Bao: 8 SBO: 2	Bao: 1 SBO: 0	Bao: 24 SBO: 3	39 20
2021	Bao: 0 SBO: 5	Bao: 8 SBO: 10	Bao: 0 SBO: 5	Bao: 6 SBO: 0	Bao: 2 SBO: 0	Bao: 15 SBO: 3	31 23
2022	Bao: 1 SBO: 0	Bao: 10 SBO: 0	Bao: 0 SBO: 16	Bao: 10 SBO: 6	Bao: 1 SBO: 0	Bao: 17 SBO: 2	39 24
2023	Bao: 0 SBO: 5	Bao: 11 SBO: 4	Bao: 0 SBO: 6	Bao: 5 SBO: 0	Bao: 5 SBO: 2	Bao: 28 SBO: 1	49 18

Onderwijsresultaten De Zaaier

Resultaten Eindtoets Basisonderwijs

2019	2020	2021	2022	2023
533,5	Geen toets	534,9	535,4	Dit jaar heeft maar één leerling de eindtoets gemaakt. In verband met de privacyregels wordt de score dit jaar niet weergegeven.

Verwijzingen VO

	praktijk	vmbo			vmbo/havo	havo/vwo	totaal aantal
		basiskader	basiskader met LWOO	gemengde theoretische			
2019			1	2		1	4
2020				2		7	9
2021	1			1	1	4	7
2022		1		1	2	3	7
2023 ¹							

¹ Dit jaar zit maar één leerling in groep 8. In verband met de privacyregels wordt de uitstroom dit jaar niet weergegeven.

Onderwijsresultaten De Schakel

Resultaten Eindtoets Basisonderwijs

2019	2020	2021	2022	2023
83,9	Geen toets	81,1	84,7	80,3

Verwijzingen VO

	praktijk	vmbo			vmbo/havo	havo/vwo	totaal aantal
		basiskader	basiskader met LWO	gemengde theoretische			
2019		1		16	6	18	41
2020		3	0	20	0	15	38
2021		6	2	11	2	20	41
2022		5	0	15	6	7	33
2023	0	0	1	12	2	16	37

Onderwijsresultaten De Fakkel

Resultaten Eindtoets Basisonderwijs

2019	2020	2021	2022	2023
543.2	Geen toets	539,4	536.1	537,6

Verwijzingen VO

	praktijk	vmbo			vmbo/havo	havo/vwo	totaal aantal
		basiskader	basiskader met LWO	gemengde theoretische			
2019	0	0	0	1	1	3	5
2020	0	1	5	3	1	2	12
2021		1		2	1	5	9
2022		3	1	1	2	1	8
2023	0	0	1	0	1	3	5

Welke resultaten zijn er op organisatie- en schoolniveau behaald ten aanzien van strategisch beleid, gestelde doelen en leerresultaten?

- Ziekteverzuim is lager dan landelijk gemiddelde
- Mobiliteit loopt naar tevredenheid
- Eigenaarschap krijgt steeds meer vorm, met name in de leerling-gesprekken
- Er zijn twee leernetwerken opgebouwd: HB en IB
- De directeuren zijn gecertificeerd
- De financiën van de vereniging zijn op orde
- Professionalisering heeft plaats gevonden

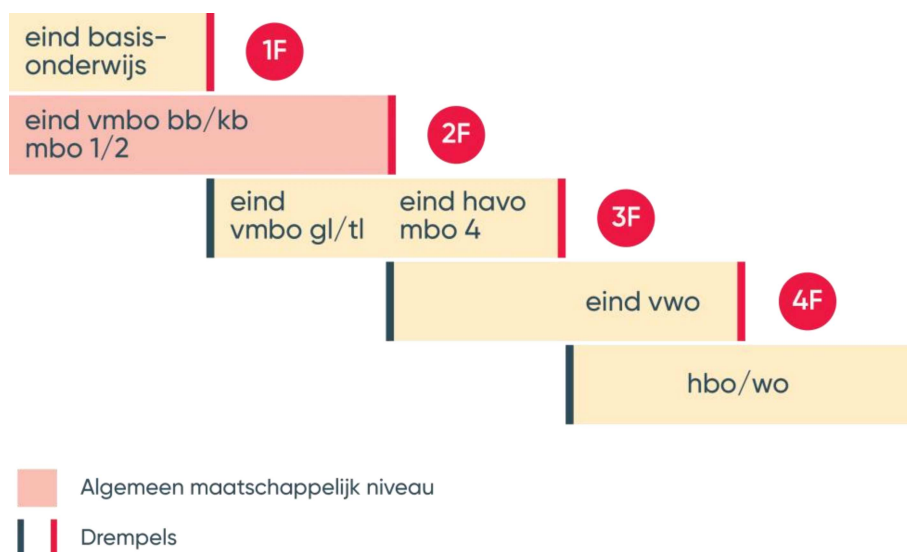
9.2 Leerresultaten/referentieniveaus

Wat zijn referentieniveaus en waarom werken we ermee?

De referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen geven aan wat leerlingen moeten kennen en kunnen. Referentieniveaus zijn geïntroduceerd om het niveau van taal en rekenen te verhogen en om drempels weg te nemen tussen verschillende onderwijssoorten. Alle referentieniveaus samen heten het referentiekader voor taal en rekenen. Het referentiekader is een doorlopende leerlijn die van het primair onderwijs tot het beroepsonderwijs loopt.

Fundamenteel niveau en streefniveau

Binnen het referentiekader zijn er fundamentele niveaus en streefniveaus. Het fundamentele niveau is het niveau dat zoveel mogelijk leerlingen moeten beheersen op bepaalde momenten in hun schoolloopbaan. Het streefniveau is voor leerlingen die meer aankunnen. In het primair onderwijs heb je te maken met de fundamentele niveaus 1F en 2F en het streefniveau 1S.

Domeinen voor taal en rekenen

In het referentiekader worden alle referentieniveaus voor verschillende domeinen en subdomeinen van taal en rekenen beschreven. Voor taal zijn er de volgende domeinen:

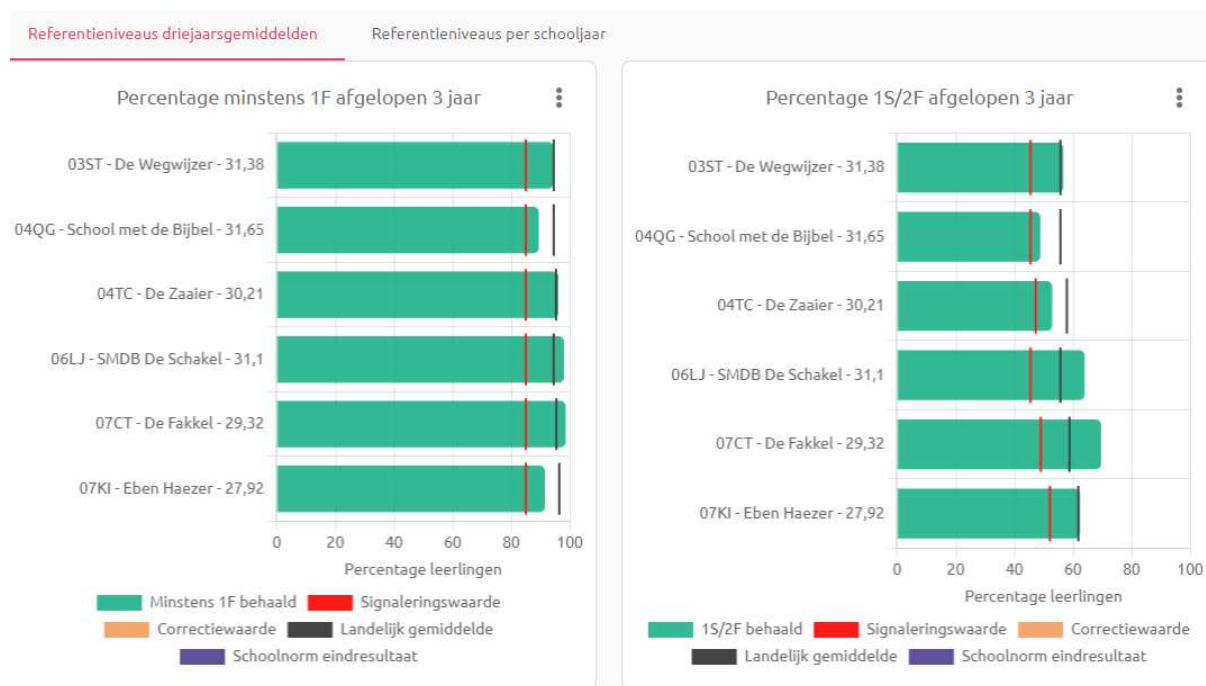
- Mondelinge taalvaardigheid
- Leesvaardigheid
- Schrijfvaardigheid
- Begrippenlijst en taalverzorging

Rekenen kent ook vier domeinen:

- Getallen
- Verhoudingen
- Meten en meetkunde
- Verbanden

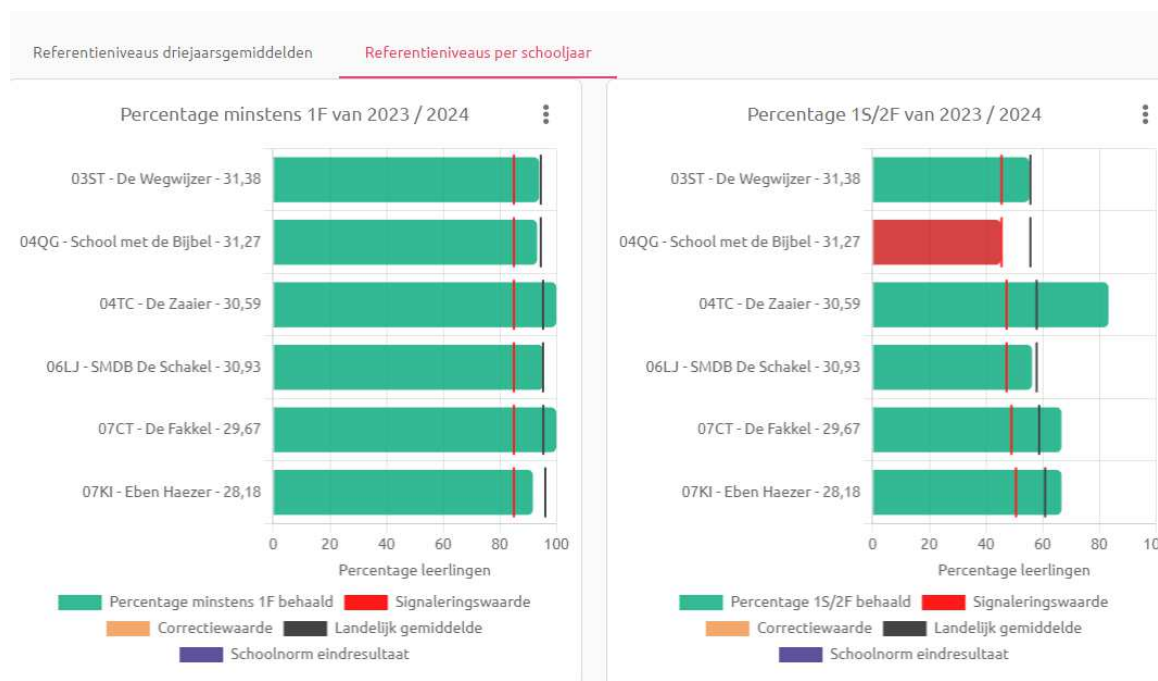
Referentieniveaus Karakter

In grafiek 1 worden de resultaten op 1F-niveau gepresenteerd over de laatste drie jaren tot en met januari 2024. Alle scholen zitten boven de signaleringswaarde en gemiddeld gezien op het landelijk gemiddelde. De School met de Bijbel (BAO/SBO) valt hierin op. Beide schooltypen, BAO en SBO zitten in het gemiddelde verwerkt.

Grafiek 1

In grafiek 2 is de laatste stand van zaken te zien, specifiek het leerjaar 2023-2024 (tot en met januari). Opvallend is dat de streefwaarde 1S niet behaald wordt door de leerlingen van de SmdB. Dit heeft te maken met het aantal SBO-leerlingen dat in Ultim-View op Brin-nummer meegenomen wordt.

Grafiek 2

Welke resultaten zijn er op onderwijskundige en programmatische zaken behaald?

- Door gebruik te maken van de subsidie Basisvaardigheden is gezocht naar een externe organisatie die een audit passend bij Karakter kan uitvoeren. Een belangrijk punt in de zoektocht was dat het bedrijf op talentwaarderende wijze de audit kon opzetten. Karakter heeft in Samenwijzer een goede partner gevonden die in het tweede kwartaal van 2024 de audits gaat uitvoeren op alle scholen, behalve de Wegwijzer die een jaar eerder al een externe audit heeft laten uitvoeren door het CED.
- Een school heeft het unit-onderwijs ingevoerd (De Zaaier).
- Voor Karakter is een beleidsdocument voor de opzet van Professionele Leer Teams (PLT's) opgesteld.
- Een school heeft een groen plein gerealiseerd (De Schakel).
- Een school oriënteert zich op het unitonderwijs-concept (Eben-Haëzer).
- Op twee scholen is groep 2/3 geïmplementeerd (De Wegwijzer en SmdB)
- Het IB-netwerk Karakter is geëvalueerd en wordt verbeterd.
- Het HB-netwerk Karakter functioneert als kennis-platform, maar biedt ook concrete ondersteuning aan scholen.
- Het bestuurlijk kader is geformuleerd, goedgekeurd en vastgesteld.
- Het handboek 'Toezien in vertrouwen' voor de governance van Karakter is opgesteld, besproken, goedgekeurd en vastgesteld door de betrokken gremia.
- Het PLT 'burgerschap' is gestart.
- Op de scholen is het model 'talentwaarderende ontwikkelgesprekken' opgestart.
- Een nieuw communicatieplan is opgesteld en voor een groot deel in 2023 uitgerold; in 2024 wordt het plan afgerond.
- Er is een quick-scan duurzaamheid (op initiatief van de provincie) uitgevoerd. De adviezen zijn door Karakter over genomen.

- In 2023 is het bestuur door een commissie van de PO-raad gevisiteerd. Het rapport is in alle gremia (RvT, GMR en DO) besproken en de aanbevelingen die breed gedragen worden, zijn overgenomen.
- Voor alle leerkrachten en OOP-ers is een digitaal nascholingsplatform ter beschikking gesteld. Circa veertig procent neemt deel aan de online cursussen.
- Karakter is overgestapt naar een nieuw administratiekantoor namelijk VGS te Ridderkerk en bij die transitie wordt ook meteen gebruik gemaakt van AFAS.

10. Zaken met een behoorlijke personele betekenis en personele ontwikkeling

In 2023 zijn er twee leraren vervroegd uitgetreden. De daardoor ontstane vacatures zijn beide vervuld. De twee vervroegd uitgetreden personen hebben beide gebruik gemaakt van de RVU van het bestuur.

Voor het overige zijn er voor alle groepen leraren beschikbaar geweest. De kwetsbaarheid vanwege het lerarentekort wordt vooral gevoeld bij ziektevervangings en het niet kunnen voorzien door vervanging. Er zijn geen leraren gevonden om de invalpool van Karakter te vullen.

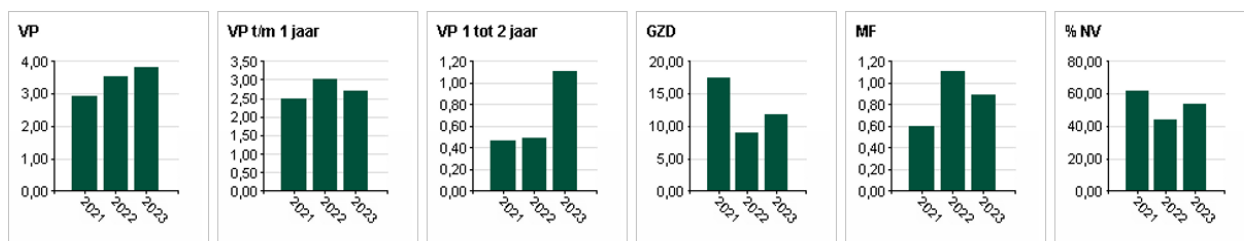
11. Personele bezetting

11.1 Ziekteverzuim

11.1.1 Cijfers verzuim Karakter:

	VP	VP t/m jr 1	VP 1-2jr	GZD	MF	%NV
2019	3,68	3,14	0,55	14,27	0,63	65,83
2020	2,88	1,92	0,96	27,02	0,69	62,44
2021	2,96	2,49	0,47	17,50	0,60	62,04
2022	3,51	3,03	0,49	9,03	1,11	43,91
2023	3,81	2,70	1,10	11,73	0,89	53,81

Kengetallengrafieken Totaal

Legenda:

VP	Verzuimpercentage
VP1	Verzuimpercentage verzuimen t/m 1 jaar
VP 1-2 jr	Verzuimpercentage verzuimen 1 tot 2 jaar
GZD	Gemiddelde verzuimduur (in kalenderdagen)
MF	Meldingsfrequentie
NV	Percentage nulverzuim

11.1.2 Berekeningen en uitgangspunten

- Het verzuimgeval moet (deels) in de verslagperiode vallen, maar kan voorafgaand aan de verslagperiode beginnen en eindigen na de verslagperiode.
- Als de laatste dag ziek van een verzuimgeval in de verslagperiode ligt, gebruikt het systeem de einddatum van de verslagperiode.
- Het systeem rekent met kalenderdagen in de verslagperiode.
- Een medewerker moet in de verslagperiode verzekerd zijn voor de ZW.
- Het systeem neemt zwangerschaps-/bevallingsverlof, adoptieverlof en pleegzorgverlof niet mee in de berekeningen.
- Het systeem neemt verzuim op dagen waarop de medewerker geen lopende aanstelling heeft niet mee in de berekeningen.
- Het systeem houdt rekening met het parttimepercentage en het ziektepercentage.

11.1.3 Toelichting bestuur

Het ziekteverzuim is in 2023 licht toegenomen van 3,51% naar 3,81%. Het grootste deel is te verklaren door virusinfecties die gemiddeld een wat langer verloop kenden dan in het verleden. Het grootste deel van de stijging is te verklaren uit kortdurend verzuim met een gemiddeld aantal ziektedagen van 11,7. Ook zijn er een verontrustend aantal langdurig zieken (negen mensen), waarvan er één in 2023 met wederzijds goedvinden is ontslagen en een WIA uitkering ontvangt. Van de overige acht mensen hebben er twee een ernstige somatische ziekte en zijn er zes met psychische klachten thuis. Opvallend is dat de meeste van deze zes mensen OOP-ers zijn. Voor deze medewerkers is een plan van aanpak opgesteld voor re-integratie of voor werk buiten het onderwijs.

Naast de negatieve cijfers (meer langdurig verzuim en gemiddeld meer dagen verzuim) is er ook een positieve trend te melden, Het percentage 0-melders is gestegen van 43,91 naar 53,81 en de meldingsfrequentie is gedaald van 1,11 naar 0,89.

De cijfers van Karakter liggen nog steeds ver onder het landelijk gemiddelde (6,5 % in 2022)²; toch vraagt de stijging om blijvend aandacht te besteden aan het ziekteverzuim. Het plan van het bestuur om een verzuimmedewerker aan te stellen is nog niet gerealiseerd, het is namelijk lastig om deze persoon wekelijks van een takenpakket te voorzien. Bij het VGS is verzuimbegeleiding ingekocht.

11.1.4 Verdeling man/vrouw en leeftijd

32631 - Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasterwaard

		Aantal mw.			VP			VP t/m 1			VP 1 - 2			GZD			MF			%NV		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Geslacht	Man	33	34	37	0,68	1,79	4,27	0,68	1,79	4,27	0,00	0,00	0,00	4,20	6,53	3,32	0,55	1,30	0,95	66,67	41,18	62,16
	Vrouw	182	196	199	3,60	4,00	3,68	3,00	3,37	2,27	0,61	0,63	1,40	19,60	9,55	13,05	0,61	1,07	0,88	60,99	44,39	52,26
Leeftijd klasse	< 25	24	29	34	1,01	1,10	2,20	1,01	1,10	2,20	0,00	0,00	0,00	3,40	3,86	2,68	1,14	1,18	1,96	41,67	44,83	35,29
	25 - 34	66	61	62	3,28	3,12	3,17	3,15	2,27	3,17	0,13	0,85	0,00	39,24	11,31	2,36	0,58	1,37	0,87	59,09	34,43	54,84
	35 - 44	50	57	59	4,09	3,42	4,31	4,09	2,96	3,28	0,00	0,47	1,02	11,74	13,14	23,22	0,59	1,03	0,80	76,00	49,12	52,54
	45 - 54	37	40	39	1,66	4,11	4,81	1,66	3,72	2,17	0,00	0,39	2,63	6,65	3,28	5,50	0,62	0,98	0,67	59,46	50,00	64,10
	55 - 64	34	36	37	3,72	5,88	4,69	1,09	5,50	2,21	2,63	0,37	2,48	4,21	8,19	32,55	0,48	0,93	0,65	58,82	38,89	56,76
	> 64	4	7	5	0,00	0,43	0,06	0,00	0,43	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	1,20	1,00	0,00	0,87	0,29	100,00	71,43	80,00
Totaal		215	230	236	2,94	3,51	3,81	2,47	3,02	2,70	0,47	0,49	1,10	17,42	9,03	11,73	0,60	1,11	0,89	61,86	43,91	53,81

² De verzuimcijfers over 2023 zijn bij het schrijven van het bestuursverslag nog niet beschikbaar.

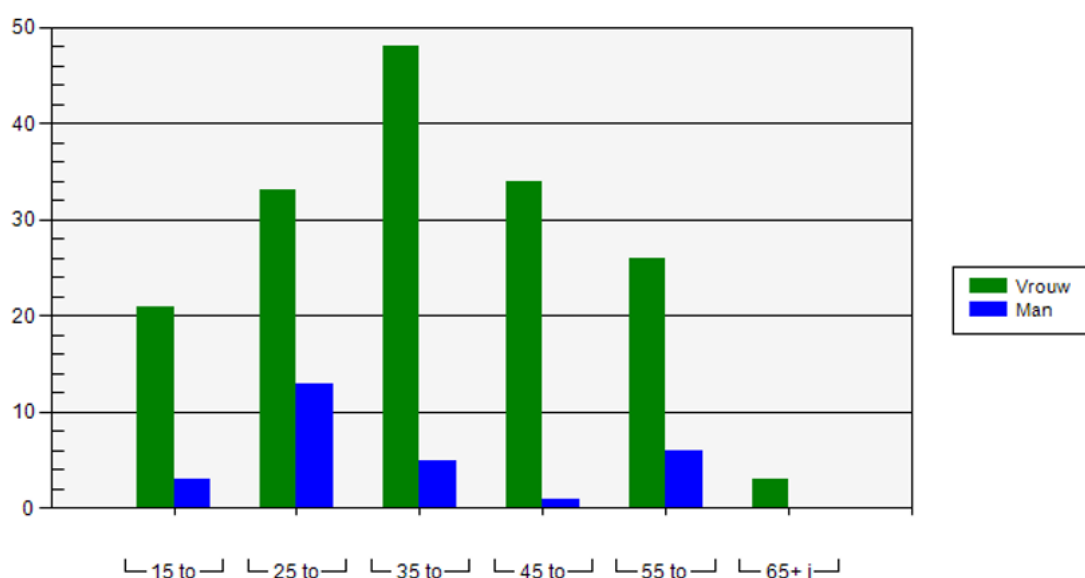
Voor uitgaven langdurig zieken is er een voorziening gevormd in de jaarrekening 2023. Deze voorziening is gevormd op basis van een lijst langdurig zieken, waarvoor een gerede kans bestaat dat ze niet kunnen terugkeren in het arbeidsproces. De ARBO-arts heeft deze lijst beoordeeld.

Voor het eerst meldden zich in 2023 procentueel meer mannen ziek dan vrouwen. We weten nog niet of hier sprake is van een trend; dat zal 2024 uitwijzen. Het is wel noodzakelijk hier aandacht aan te besteden. Uit de cijfers blijkt dat de oorzaak ligt in langdurige ziekmeldingen in deze categorie. De piek van het verzuim bevindt zich in de categorie 45-54-jarigen, namelijk 4,81%. Het laagste percentage scoort de groep 64 +, maar ter relativering: dat zijn maar vijf mensen.

11.2 Opbouw formatie

11.2.1 Verdeling personeel Leeftijd:

32631 - Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard

Leeftijdscategorie	Vrouw	Man	Totaal
15 tot 25 jaar	21	3	24
25 tot 35 jaar	33	13	46
35 tot 45 jaar	48	5	53
45 tot 55 jaar	34	1	35
55 tot 65 jaar	26	6	32
65+ jaar	3	0	3
Totaal	165	28	193

11.2.2 Berekeningen en uitgangspunten

- De indeling op 1 september 2023.

11.2.3 Toelichting bestuur

Het is bekend dat in het onderwijs het aantal vrouwen beduidend hoger is dan het mannelijk geslacht. Toch werken er nog 28 mannen op onze scholen. Dat aantal is dus stijgend! (vorig jaar 27)

Veelbelovend is het feit dat het vooral jonge mannen zijn en dat ze redelijk verdeeld zijn over de scholen. Tevens heeft Karakter een redelijk jong personeelsbestand, 123 mensen zijn jonger dan 45 jaar. Daarnaast is er een stevige groep van 55-plussers (35 medewerkers). Ook dit gegeven dwingt het bestuur na te denken over het beleid om medewerkers vitaal en fit naar hun pensioen te begeleiden.

11.3 Verdeling van de salarisschalen

11.3.1 Verdeling personeel in salarisschalen per geslacht:

32631 - Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard

Schaal	Man/Vrouw	Aantal man/vrouw	Totale WTF	Gem. WTF
0001	Vrouw	3	0,8000	0,2667
	Subtotaal	3	0,8000	0,2667
0004	Man	3	0,9275	0,3092
	Vrouw	28	12,7890	0,4568
	Subtotaal	31	13,7165	0,4425
0005	Vrouw	13	4,3788	0,3368
	Subtotaal	13	4,3788	0,3368
0006	Vrouw	13	7,7738	0,5980
	Subtotaal	13	7,7738	0,5980
0007	Man	1	1,0000	1,0000
	Vrouw	9	4,7825	0,5314
	Subtotaal	10	5,7825	0,5783
0008	Vrouw	4	2,3411	0,5853
	Subtotaal	4	2,3411	0,5853
0009	Vrouw	1	0,3500	0,3500
	Subtotaal	1	0,3500	0,3500
0011	Vrouw	1	0,7500	0,7500
	Subtotaal	1	0,7500	0,7500
A11	Vrouw	1	0,8000	0,8000
	Subtotaal	1	0,8000	0,8000
A12	Man	1	1,0000	1,0000
	Subtotaal	1	1,0000	1,0000
D11	Man	1	1,0000	1,0000
	Subtotaal	1	1,0000	1,0000
D12	Man	1	1,0000	1,0000
	Vrouw	2	2,0000	1,0000
	Subtotaal	3	3,0000	1,0000
D13	Man	1	0,5000	0,5000
	Subtotaal	1	0,5000	0,5000
LB	Man	11	9,9750	0,9068
	Vrouw	65	33,1744	0,5104
	Subtotaal	76	43,1494	0,5678
LC	Man	8	7,8000	0,9750
	Vrouw	23	13,0076	0,5655
	Subtotaal	31	20,8076	0,6712
OAIO	Man	1	0,9063	0,9063
	Vrouw	1	0,6188	0,6188
	Subtotaal	2	1,5251	0,7626
onbekend	Man	1	0,5000	0,5000
	Vrouw	1	0,0001	0,0001
	Subtotaal	2	0,5001	0,2501
Totaal		193	108,1749	0,5605

Personeelssterkte per geslacht

Geslacht		Totaal	Fulltime	Parttime
Vrouw	Aantal Personen	165	7	158
	Bezetting (wtf)	83,5661		
Man	Aantal Personen	28	19	9
	Bezetting (wtf)	24,6088		

11.3.2 Berekeningen en Uitgangspunten

- De indeling op 1 september 2023.

11.3.3 Toelichting bestuur

In 2022 zijn de schalen gewijzigd. L10 is LB geworden en de leraren die in L11 zaten zijn overgezet naar schaal LC. De verdeling is logisch, vanuit de meeste werknemers van Karakter zijn leerkrachten in schaal LB. Ook heeft Karakter een mooi aantal van 31 leerkrachten in schaal LC. Dat is een stijging van 5 personen. Verder is opvallend dat er inmiddels 28 mannen in dienst zijn en daarvan werken er 19 fulltime, terwijl er maar 7 vrouwen van de 171 fulltime werken.

11.4 Bezetting

11.4.1 Gemiddelde bezetting Karakter

Personeelssterkte per deeltijdcategorie

	Totaal	Deeltijd (WTF) cohort					
		0 - 0.2	0.2 - 0.4	0.4 - 0.6	0.6 - 0.8	0.8 - 1.0	>= 1.0
Aantal Personen	193	8	39	72	31	17	26
Bezetting (wtf)	108,1749	1,0463	12,2743	33,8974	20,6369	14,3200	26,0000

Personeelssterkte per functiegroep

Functiegroep		Totaal	Fulltime	Parttime
OOP	Aantal Personen	69	1	68
	Bezetting (wtf)	34,9178		
OP	Aantal Personen	108	19	89
	Bezetting (wtf)	63,9571		
OOP Administratie	Aantal Personen	6	0	6
	Bezetting (wtf)	1,7000		
DIR	Aantal Personen	7	6	1
	Bezetting (wtf)	6,8000		
OOP Schoonmaak	Aantal Personen	3	0	3
	Bezetting (wtf)	0,8000		

11.4.2 Berekeningen en uitgangspunten

- De indeling op 1 september 2023.

11.4.3 Toelichting bestuur

De meerderheid van de mensen heeft een benoeming van 0,4-0,6 FTE. Het is goed om te zien dat er maar heel weinig kleine benoemingen zijn, namelijk vier. Het streven van het bestuur is er ook naar

om het aantal kleine benoemingen onder de 0,4 FTE te beperken. Het beleid van het bestuur is er op gericht geen benoeming groter dan 1,0 te laten plaatsvinden.

11.5 Medewerkerstevredenheid

In de kwaliteitsrapportage van mei 2023 is uitgebreid gerapporteerd over de tevredenheid van de medewerkers. De genoemde rapportage beoogde alle aspecten die aan de kwaliteit raken te vermelden; deze notitie gaat alleen over de personele aspecten. In de tabellen die hierna volgen komt veel aan de orde. Van de meeste punten mag geconcludeerd worden dat er een brede medewerkerstevredenheid heerst op de scholen van Karakter. De volgende punten vallen op:

1. Vertrouwen in elkaar (2% laag, 11% midden, 87% hoog);
2. Rapportcijfer voor goed werkgeverschap (11%, midden, 89% hoog);
3. Rapportcijfer dat schoolleiders en interne begeleiders geven voor de bovenschoolse organisatie (14 % midden, 86% hoog);
4. Tevredenheid over de efficiëntie van de bovenschoolse informatiestructuur (22% midden, 88% hoog);
5. De school draagt zorg voor de veiligheid van de medewerkers (1% laag, 19 % midden, 80 % hoog);
6. Welbevinden medewerkers vanaf start schooljaar (24% midden, 76% hoog);
7. Tevredenheid over de kwaliteit van de feedback van de leidinggevende (2% laag, 11% midden, 87% hoog);
8. Tevredenheid van effectiviteit van overlegmomenten (11% midden, 89% hoog);
9. Tevredenheid over de efficiëntie van de informatiestructuur (22% midden, 78%);
10. Tevredenheid over de communicatie van de leidinggevendenden (2% laag, 11% midden, 87% hoog).

De percentages 'midden' zijn het risicogebied, zakken ze naar de categorie 'laag' of wordt de sprong naar 'hoog' gemaakt. Het bestuur heeft deze gegevens meegenomen naar de SWOT-analyse en de uitwerking in het nieuwe SBP.

11.6 Professionalisering

De kosten voor professionalisering is in 2023 totaal 195.800 euro. De kosten zijn besteed aan specialistisch cursussen bij Driegang, E-wise, inhuur van externen zoals LeerKRACHT en kosten voor een tweedaagse. Daarnaast bevat dit bedrag ook de kosten voor de HBO+-opleidingen en medewerkers die werken en leren en de zij-instromers.

Eben-Haëzer

Professionalisering:

1. Team:
 - SAM-training
 - Borging trainingen feedback en afspraken over zelfstandigheid en eigenaarschap
 - Invoering missiestatuut en 'bouwstenen' respectvol gedrag n.a.v. de methodiek van Klasse(n)kracht
2. Individueel:
 - Start opleiding taalcoördinator
 - Cursussen bij Driegang
 - Verschillende e-wise-cursussen
 - Literatuur/schoolbezoek combinatiegroep 1, 2 en 3

- Opleiding Vakbekwaam schoolleider

De Wegwijzer

Professionalisering:

1. Team:
 - scholing tot werkplekbegeleider voor het hele team;
 - intern werden workshops gegeven: o.a. bewegend leren, Kanjer en leesmotivatie;
 - de leerkrachten van gr. 1-2 volgden een cursus over de inzet van executieve vaardigheden bij kleuters.
2. Individueel:
 - Kanjercoördinatoren, tweetal schoolopleiders, vele cursussen via E-wise en RegioAcademie, een tweetal leescoördinatoren

School met de Bijbel

Professionalisering:

1. Team:
 - Scholing over leesbevordering
 - SAM-cursus
 - Scholing rondom HB-leerlingen
 - Training over hechtingsproblematiek
 - Tweedaagse met als nascholing thema's:
 - Opfriscursus 7 gewoonten (The Leader in Me)
 - Cursus succesvol schrijven
 - Visietraject burgerschap
2. Individueel:

Onder andere: master Leren en Innoveren afgerond; opleiding schoolleider basis bekwaam gestart door directieleden; opleiding leesspecialist gestart; nascholing Leerling in Beeld; opleiding taal coördinator; werkplaats startende leerkracht; verschillende cursussen E-wise en Regio-academie.

De Zaaier

Professionalisering:

1. Team:

Er is een vervolg gegeven aan de training voor SAM. Hierdoor zijn de leerkrachten gecertificeerd als werkplekbegeleiders.

Cursussen die individueel gevolgd worden, worden ook teambreed gedeeld zodat de opgedane kennis niet beperkt blijft bij een persoon.

2. Individueel:

Verschillende collega's hebben een cursus gevolgd bij de Regioacademie van Driegang. Daarnaast zijn er cursussen gevolgd via E-wise o.a. voor het werken via het EDI-principe. Een collega volgde een cursus via Snappet. Er is ook nog een cursus gevolgd via Cedin.

De Schakel

Professionalisering:

1. Team:

Het hele team heeft de basiscursus OntwikkelingsGericht Onderwijs gevolgd bij De Activiteit. Het team heeft een cursusmorgen gehad t.a.v. inclusief onderwijs (Driegang). Ook is er diverse keren aandacht geweest voor omgaan met meer- en hoogbegaafden (specialist HB Karakter).

Tijdens de tweedaagse is aandacht gegeven aan professioneel handelen en hebben teamleden zich verbonden aan (deel)gebieden van het nieuwe schoolplan.

2. Individueel:

Diverse teamleden volgden één of meerdere cursussen bij Driegang (Regioacademie). Een groot gedeelte van het team sloot aan bij de bijeenkomst 'Goed van start' voor leerkrachten/onderwijsassistenten die één of meer leerlingen met een arrangement in hun groep hebben. Ook werden cursussen gevolgd middels E-wise, soms individueel, soms in groepjes om direct hetgeen werd aangeboden te 'wegen' met betrekking tot De Schakel. De OGO-specialisten volgen de kartrekkerscursus bij De Activiteit. Een aantal teamleden participeert in netwerken rondom OGO (Zin in lezen en OGO-directienetwerk) of zijn betrokken bij het opleiden van studenten (SAM) waarvoor ze cursussen ad hoc volgen.

De Fakkel

Professionalisering:

Team:

- Het team heeft de SAM-training gevolgd.
- Het team heeft een TOS-training van Auris gevolgd.

Individueel:

- Er zijn verschillende E-wise-cursussen en cursussen van de Regioacademie gevolgd.
- Een teamlid is gestart met de opleiding tot taalcoördinator.
- Een teamlid heeft de cursus voor cultuurcoördinator gevolgd.
- In de onderbouw hebben twee teamleden cursussen Kleuterlab gevolgd (onderzoekend en ontdekkend leren).
- De directeur heeft de opleiding Schoolleider Vakbekwaam afgerond.
- Een aantal teamleden volgden de herhaaltraining van BHV.

11.6.3 Toelichting bestuur

De directeuren stimuleren hun teams om zich voortdurend te blijven ontwikkelen. Daarbij zijn teamtrainingen en individuele cursussen en opleidingen belangrijk. Om medewerkers op maat te kunnen bedienen is er een pakket aan trainingen digitaal beschikbaar via E-wise. Het bestuur besteedt daar jaarlijks circa 70K aan om mensen te faciliteren om op de momenten dat het passend is een goede cursus of opleiding te volgen. In dit jaarverslag geven we een inkijk in de mate waarin hier gebruik van gemaakt wordt.

Er staan 177 mensen geregistreerd bij E-wise. Daarvan hebben 146 mensen zichzelf aangemeld en een account aangemaakt. 48 medewerkers hebben een of meerdere certificaten behaald en 112

cursussen zijn afgerond. Per afgeronde cursus is dat € 625,-. De cijfers tonen aan dat er voldoende groeipotentie is. Het streven van het bestuur is om een stijging van 20% in 2024 te realiseren.

11.7 Mobiliteitsgegevens

- In 2023 hebben geen medewerkers gebruik gemaakt van de mogelijkheid om binnen de vereniging een andere werkplek te krijgen. In 2022 waren dat nog drie personen.

12. Het gevoerde beleid inzake van de beheersing van uitkeringen na ontslag

Binnen Karakter is het streven de belangen van teamleden en de ontwikkeling van de scholen optimaal op elkaar af te stemmen. Dit wordt gedaan door middel van het uitvoeren van de gesprekscyclus, als ook door het beleid van de school en de vereniging in nauw overleg met de teamleden vorm te geven en uit te voeren. Indien er zich problemen voordoen, wordt er zo snel als mogelijk hulp ingeroepen of advies aangevraagd bij de bedrijfsarts. In de signalering van mogelijke problemen is de rol van de directeur cruciaal.

In het kader van preventie wordt eens per vier jaar een RI&E afgenomen en eens per twee jaar een Quicksan werkdruk en arbeid. In dit onderzoek wordt geïnventariseerd in welke mate teamleden tevreden zijn over de werkomstandigheden en hoe de werkdruk wordt ervaren. Als er sprake is van ontslagen handelt het bestuur in principe conform de voorschriften als vermeld in de reglementen van het Participatiefonds. In 2023 is er voor één personeelslid een vaststellingsovereenkomst gesloten. Deze werknemer is duurzaam afgekeurd voor haar functie en ontvangt een uitkering van het UWV. Bij ontslagen die buiten dit kader vallen, bijvoorbeeld ontslag na een kortlopende tijdelijke benoeming, komen de risico's voor rekening van Karakter.

13. Huisvestingsbeleid, vermeld o.a. aantal schoolgebouwen, gebruik van een MJOP, plannen voor nieuwbouw of levensduur verlengend onderhoud

Voor het onderhoud van de gebouwen is in 2021 het MJOP geactualiseerd. Het MJOP kent twee varianten: een 'groene' duurzame variant die bestaat uit het omturnen van de gebouwen tot BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouw) en een 'rode' variant waarin het regulier onderhoud beschreven wordt. Voor deze laatste variant is het schoolbestuur in ieder geval verantwoordelijk, voor de groene variant dient overleg plaats te vinden met de gemeente Molenlanden. Begin 2021 heeft de gemeente Molenlanden het IHP vastgesteld, waarin beschreven staat dat de scholen uit Goudriaan en Bleskensgraaf in aanmerking komen voor nieuwbouw. In Goudriaan participeert het bestuur in een stuurgroep om te komen tot een MFA. De gemeente Molenlanden werkt graag mee aan de realisering van een accommodatie waarin de school, het dorpshuis de gymzaal en de kinderopvang een plek zullen krijgen.

Inmiddels is de gemeente Molenlanden van het eerste IHP afgestapt en heeft HEVO gevraagd het plan te herijken. Daaruit is nu het idee voortgekomen om de gebouwen van Karakter op de middellange termijn te verschuiven (gemiddeld tien jaar verder). Met ingenieursbureau Teenstra is afgesproken begin 2024 de MJOP's opnieuw op te stellen met het oog op een opfrisbeurt voor de scholen van Karakter. In mei 2024 zal het vernieuwde IHP aan de besturen worden voorgelegd.

14. Belangrijke stellige bestuurlijke voornemens en inmiddels in het nieuwe jaar genomen besluiten, alsmede de financiële vertaling daarvan

In mei 2024 wordt het vernieuwde IHP door de gemeente ter OOGO voorgelegd. Het bestuur van Karakter is voornemens alleen met het plan in te stemmen, als er budget wordt vrijgemaakt voor klimatologische en duurzame maatregelen, die de gebouwen voor minimaal tien jaar toekomst-proof maken. Het bestuur zal akkoord gaan als duidelijk is dat er sprake zal zijn van cofinanciering door rijk en gemeente, waarbij het bestuur 1/3 van de kosten zal financieren uit de voorziening huisvesting.

15. Afhandeling van klachten

De scholen beschikken allen over een klachtenregeling die vermeld staat in de schoolgidsen en op de websites. De kern van de klachtenregeling is dat klachten over de dagelijkse gang van zaken in de scholen in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en de schoolleiding worden afgehandeld. Indien gelet op de aard van de klacht het niet mogelijk is, of als afhandeling van de klacht niet naar tevredenheid is verlopen, kan men een beroep doen op de klachtenregeling.

Samengevat zijn de volgende stappen beschreven:

1. Naar de interne vertrouwenspersoon;
2. Naar de externe vertrouwenspersoon;
3. Naar de landelijke klachtencommissie.

De scholen zijn aangesloten bij de landelijke klachtencommissie.

Er zijn in 2023 twee klachten ingediend, hierbij het verslag van de externe vertrouwenspersoon:

De eerste melding (juni 2023) betrof een situatie waarbij de verstandhouding tussen ouder(s), leerkracht en directeur van de plaatselijke basisschool onder druk was komen te staan met tot gevolg dat het kind helemaal niet meer naar school ging.

Na tussenkomst van de heer Egas zijn er door alle betrokkenen werkbare afspraken gemaakt.

Vervolgens is het kind tot grote tevredenheid van ouder(s) weer naar school gegaan.

De tweede melding (sept. 2023) betrof een situatie van een ouder met voorgenomen klachten over meerdere kinderen op een basisschool en deze ouder wilde informatie over de te volgen route tot het indienen van deze klachten.

Deze informatie heb ik verstrekt. Aangezien de ouder de klachten alleen wilde indienen volgens zijn route, hij zich over mijn rol en werkwijze dreigend en intimiderend uitliet, is het niet tot het indienen van voorgenomen klachten gekomen. De heer Egas heb ik hiervan op de hoogte gebracht.

16. Beschrijving van de inrichting van het dialoog met interne en externe actoren (horizontale verantwoording)

Er is sprake van een goed werkend intern controlesysteem. Door middel van een procuratieregeling zijn processen en procedures zodanig ingericht dat alle relevante risico's tijdig worden gesignaleerd. De vereniging is 'in control' en weet de risico's en de gevolgen daarvan te beheersen.

Een goed leesbaar en compleet jaarverslag, alsmede verantwoording gedurende het jaar staat hoog in het vaandel. Middels een driemaal per jaar verschijnende brochure 'Karakter in beeld' geeft het bestuur een inkijkje in de lopende ontwikkelingen gedurende het jaar. De verslagen van de medezeggenschapsorganen zijn via de website publiek toegankelijk.

17. Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen (waaronder samenwerkingsverbanden)

Karakter is vanwege de gebiedsindeling middels de postcodes van de scholen aangesloten bij één samenwerkingsverband. Het betreft het samenwerkingsverband Driegang (28-16).

Op aandringen van de overheid zijn de reserves van het samenwerkingsverband teruggebracht, waardoor het weerstandvermogen van Driegang op het acceptabele niveau van 0.3 is teruggebracht. De hoogte van het weerstandvermogen is gebaseerd op het rapport van Infinite, dat op verzoek van het bestuur is uitgebracht. Het samenwerkingsverband moet scherp aan de wind zeilen, maar is voldoende bestuurskrachtig om de exploitatie op orde te houden. Het college van bestuur van Karakter VSBA acht het risico bij te moeten passen gering.

De voorzieningen van SBO en SO zijn denominatief, de SBO-voorziening van Bleskensgraaf heeft een gereformeerde grondslag. Binnen Driegang zijn ook een aantal voorzieningen 'bovenkamers' te weten de Regioacademie en een voorziening voor hoogbegaafde leerlingen die al thuis zitten of dreigen uit te vallen. Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft aan Karakter gevraagd voorstellen te doen om een denominatieve voltijds HB-voorziening te vestigen in het hart van de Alblasserwaard.

18. Relevante interne en externe ontwikkelingen

18.1 Karakter interne ontwikkelingen

- In 2023 is de werkgroep HB verder geprofessionaliseerd, door de leiding over te dragen aan opgeleide HB-professionals in de personen van mevrouw Van der Marel en mevrouw Kuiper.
- In 2023 is het beleid van het samen opleiden van nieuwe leerkrachten verder ontwikkeld. De heer J. Offermans is de kartrekker voor dit beleid.
- In 2023 heeft het bestuur een 'bestuurlijk kader' geformuleerd. Om een gedeelde basis te hebben, is er in de schoolteams dialoog gevoerd over verantwoordelijkheid en verantwoording, passend in het kader van veiligheid en vertrouwen. Het gesprek is gevoerd op basis van een door het bestuur opgesteld document met als titel: 'Groeien in vertrouwen'. Het nieuwe kader is door bestuur en raad van toezicht vastgesteld en goedgekeurd.
- In 2023 is het handboek 'Toezien in vertrouwen' door de raad van toezicht vastgesteld. In dit handboek staan de afspraken met betrekking tot de governance van de vereniging beschreven. Het is een langdurig, maar mooi proces geweest om het toezicht transparant, consistent en duurzaam te maken.

18.2 Externe ontwikkelingen

- Al eerder is in dit jaarverslag opgemerkt dat het IHP van de gemeente Molenlanden een grote impact zal hebben op de vereniging.

- Het Nationaal Onderwijs Programma mag gefaseerd besteed worden tot en met 2025. Dit zal consequenties hebben voor de begroting, de inspanning van de directies en de schoolteams, voor de leerlingen en ouders. De middelen die in 2021 niet besteed zijn, worden geboekt in een reserve NPO, waaruit in 2023, 2024 en 2025 middelen onttrokken zullen worden.
- In 2022 heeft het bestuur van Karakter de BGZ op bestuursniveau voortgezet. De schoolbesturen van CBS Molenwaard, Oud Alblasserwaard en Molenaarsgraaf participeren in dit mantelcontract. Het bestuur is voornemens om de gezamenlijkheid in dit contract af te bouwen.
- In 2022 is de governance van het samenwerkingsverband Driegang gewijzigd. Er is door de vereniging besloten in een two-tier-model te gaan werken. De directeur is benoemd als directeur-bestuurder en er is een raad van toezicht benoemd door de algemene ledenvergadering. Karakter participeert in de raad van advies, samen met vier bestuurders van grotere stichtingen/verenigingen.

18.3 Ambities van de scholen/bestuur

Eben-Haëzer

- Goede overgang unitonderwijs voor midden- en bovenbouw.
- Meedenken van een onderwijsadviseur voor de onderbouwwunit: wat gaat al goed en wat zijn onze verbeterpunten?
- Het gezamenlijk opzetten van een taalbeleidsplan.
- Schoolbrede audit onderwijskwaliteit laten uitvoeren.
- Volgen van de vervolgopleiding door de rekencoördinator; daaruit voortvloeiend de opzet van een verbeterplan voor rekenen.
- EDI-model opfrissen.
- SAM-certificering behalen.
- Invoeren van een nieuwe schrijfmethode.

De Wegwijzer

- Het uitvoeren van het schoolplan 23-27, met daarin vele ambities, met focus op basisvaardigheden en teamontwikkeling met Ontwikkel- en Borgingsgroepen.
- Werken aan de conclusies van de audit voorjaar 2023.
- Volgen scholing op IGDI (Interactieve Gedifferentieerde Directe Instructie) n.a.v. audit CED, uitbreiding groepsbezoeken door MT/IB en auditor.
- Het verder oefenen met en uitwerken door OntwikkelGroepen en Borgingsgroepen rondom onderwijskundige ontwikkelingen.
- Het opleiden van een tweetal rekencoördinatoren.
- Het aanvragen van een audit voor het zijn van een SAM-school.
- Ontwikkelgroepen voor taal (m.n. gericht op spelling) en differentiatie (m.n. gericht op kinderen met een voorsprong).

School met de Bijbel

- Taalonderwijs samen met creatieve vakken integreren in de methode Schatgraven.

- Aantal punten uit het taalbeleidsplan waaronder: verbeteren van leesmotivatie, implementatie nieuwe spellingsmethode, introductie taalronde, evalueren taalmethode.
- Verbeteren van het pedagogisch klimaat op het plein.
- Oriënteren op 21e-eeuwse vaardigheden en bedenken hoe dit een plaats krijgt binnen het curriculum.
- Een kunst- en cultuurcurriculum opstellen.

De Zaaier

Onze ambities voor de komende jaren zijn beschreven in het schoolplan. In het jaarplan hebben we aangegeven wat we in 2024 willen uitvoeren.

- Visie en leerlijn voor burgerschap uitwerken.
- Keuze maken hoe we ons spellingonderwijs gaan voortzetten.
- Keuze voor een schoolbrede methode voor Engels.
- Pedagogisch klimaat versterken d.m.v. het werken met kernkwaliteiten.
- Een gecertificeerde opleidingsschool worden.
- Onderzoek naar vormen van ouderparticipatie.

De Schakel

Uitvoering geven aan hetgeen genoemd is in het jaarplan van het schoolplan:

- Het schoolbrede thema Respect verbinden aan ons onderwijsaanbod (burgerschap).
- Het houden van talentwaarderende ontwikkelgesprekken (sluit aan bij audit SamenWijzer in 2024).
- HB (verder) implementeren in OGO.
- Leren van elkaar.
- Voortdurende scholing op team- en individueel niveau.
- Het thematiseren vormgeven volgens de principes van OGO, gebruik makend van het plannings- en evaluatie-instrument HOREB.
- Leerlijn digitale vaardigheid concretiseren.
- Verder verkennen van het houden van driehoeksgesprekken (eigenaarschap leerlingen).
- Elke teamlid is geschoold als SAM-mentor.

De Fakkel

- We willen een duidelijke visie op ons onderwijs aan het jonge kind ontwikkelen, waarbij de nu verschillende werkwijzen en uitgangspunten dichterbij elkaar komen te liggen. Dit wordt begeleid door een onderwijsadviseur.
- We stellen met elkaar een taalbeleidsplan op, onder leiding van de taalcoördinator in opleiding. Al doende experimenteren we ook met nieuwe vormen van taalonderwijs.
- We willen het automatiseren bij rekenen verbeteren; we zetten hiervoor Bareka en Rekensprint in.
- We ontwikkelen een visie op burgerschapsonderwijs, inventariseren ons huidige aanbod en maken een start met een curriculum.
- We willen hoogbegaafdheid sneller kunnen signaleren en daarnaast bijgeschoold worden in het gebruik van de taxonomie van Bloom, om tijdens de lessen beter te kunnen differentiëren.

- We kiezen een methode voor beeldende vorming.

Ambities van het college van bestuur

- Implementeren nieuw Strategisch Beleidsplan in de schoolplannen van de scholen.
- Samenwerking professionalisering teams Karakter, vakmanschap.
- Uitbouw HB-beleid, realiseren van een voltijds HB+-groep.
- Ontwikkelen visie op toekomstgericht onderwijs, burgerschap.
- Optimaliseren samenwerking tussen schoolteams, leren van elkaar.
- Extra focus op het 'zien' van de leerlingen.
- Het opzetten van een vorm van onderwijs waarbij leerlingen met een praktische intelligentie tot hun recht komen. De werknaam voor dit project is 'Het Doe-lab'.
- Het onderzoek van het toevoegen van kinderopvang aan de structuur van de vereniging.

Realisatie ambities 2022

- Implementeren nieuw Strategisch Beleidsplan in de schoolplannen van de scholen;
Uitgevoerd en gerealiseerd
- Samenwerking professionalisering teams Karakter, vakmanschap;
Nota Professionele Leerteams Karakter (PLT's Karakter) opgesteld en geïmplementeerd.
- Uitbouw HB-beleid, onderzoek naar voltijds HB-groep;
De voorziening is gereed, het swv 'levert' echter geen leerlingen
- Ontwikkelen visie op toekomstgericht onderwijs, burgerschap;
Het PLT Burgerschap heeft een visie op Karakterniveau geproduceerd en begeleidt de schoolteam bij de invoering.
- Ontwerpen communicatieplan voor de vereniging;
Afgerond en klaar
- Ontwikkelen gesprekscyclus naar waarderende ontwikkelgesprekken;
Geïmplementeerd
- Optimaliseren samenwerking tussen schoolteams, leren van elkaar;
Zie nota PLT
- Extra focus op het 'zien' van de leerlingen.
Dit doel is opgenomen in de schoolplannen

19. Toegankelijkheid van de instelling en het toelatingsbeleid

De scholen van Karakter hebben een open toelatingsbeleid. Van ouders die niet tot de denominatie behoren wordt gevraagd de grondslag en de uitgangspunten van de vereniging te respecteren.

20. Internationalisering en onderzoeksbeleid

De vereniging heeft geen internationale betrekkingen, wel is het bestuur geïnteresseerd in onderwijskundige ontwikkelingen in het buitenland en volgt die belangstellend. In het recente verleden (2017) heeft een personeelslid een wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de

werkzaamheid van een door één van de scholen ontwikkelde methode. Deze studie is afgerond aan de universiteit van Maastricht onder begeleiding van prof. Dr. W. Groot.

Jaarlijks zijn er binnen de vereniging wel een aantal medewerkers die een HBO-masterstudie volgen en daarvoor diverse onderzoeken op de scholen uitvoeren. Het bestuur en de directies stimuleren personeelsleden om een dergelijke studie op te pakken.

In 2023 volgden er drie medewerkers de opleiding voor aspirant schoolleider.

21. Strategisch personeelsbeleid

21. 1 Hoe het personeelsbeleid is afgestemd op de onderwijskundige visie en de opgaven waar de scholen voor staan

Het strategisch personeelsbeleid (zie strategische beleidsplan ‘Groeien in vertrouwen’ 2022-2026) van Karakter beschrijft dat persoonlijke competenties van leerkrachten worden afgestemd op de visie en doelen van de vereniging en de onder haar ressorterende scholen en tevens ook op de opgave waar de vereniging met haar scholen voor staat. Het bestuur en de directeuren hebben hiervoor het beleidsplan opgesteld om de ambities met het onderwijs waar te kunnen maken. Hiernaast is strategisch personeelsbeleid een krachtige manier om leerkrachten goed tot hun recht te laten komen. We richten ons als vereniging op aller talenten en de ontwikkeling hiervan. Alleen met gemotiveerd, competent onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel kan Karakter voldoen aan de kwaliteitseisen die nu en in de toekomst aan het primair onderwijs worden gesteld. We verwachten van alle medewerkers een open leerhouding, waarin deelname aan scholingen, trainingen en studiedagen vanzelfsprekend is. Onderwijzend personeel kan de inzetbaarheid en mobiliteit vergroten door zich te scholen.

De arbeidsvoorwaarden van Karakter zijn in overeenstemming met de CAO PO. Conform wet- en regelgeving hebben we aandacht voor vertegenwoordiging van vrouwen binnen de schoolleiding van onze scholen, waarbij we vooral kijken naar de juiste mens op de juiste plaats.

Karakter heeft in haar strategisch beleidsplan 2022-2026 opgenomen dat zij, vanuit de geformuleerde visie, verdere invulling aan het personeelsbeleid wilde geven. Belangrijke aandachtsgebieden binnen het personeelsbeleid waren:

- Strategische personeelsplanning (inzetbaarheid, vervangings- en verzuimbeleid, mobiliteitsregeling, seniorenregeling);
- Ontwikkeling leeftijdsbewust (levensfasebewust) personeelsbeleid (duurzame inzetbaarheid);
- Opleiden en begeleiden nieuwe docenten is samenwerking met Hogeschool De Driestar;
- Scholingsbeleid (organisatie en persoonlijke ontwikkeling);
- Actualiseren functiebouwwerk (OOP’ers in het onderwijsproces; teamleiders, adjunct-directeuren, pedagogen).

Hiermee heeft Karakter zich de afgelopen jaren vooral gericht op deelonderwerpen die het meest acuut om actualisering vroegen. Bij dat beleid zijn de schoolleiders (directieleden, staf), de GMR en het bestuur actief betrokken geweest. De actualisatie van het strategisch beleidsplan, alsook de sectorbrede ambities ten aanzien van het strategisch personeelsbeleid, hebben input gegeven voor

de doorontwikkeling van het strategisch personeelsbeleid. Met de schoolleiders en de GMR wordt beleid uitgewerkt voor het strategisch personeelsbeleid van Karakter voor de komende jaren. Hiermee gaan we in 2024 verder aan de slag als uitwerking van het geactualiseerde strategisch beleidsplan.

21.2 Gerealiseerd Personeelsbeleid

In 2023 is het volgende gerealiseerd:

- Jaarlijkse gesprekkencyclus
- Minimaal éénmaal per jaar een lesobservatie per leerkracht door directie/IB/teamleiders
- Jaarlijks een monitor per school (teamkwaliteit in kaart)
- Diverse netwerken zoals IB- HB-, opgestart in de vorm van leergemeenschappen en kennisdeling
- Opstart en realisatie van zij-instroomtrajecten
- Samen opleiden i.s.m. pabo De Driestar (SAM)
- Scholingsaanbod via E-wise
- In-company opleidingstrajecten
- Aanbod voor registertrajecten schoolleiders
- Kweekvijver schoolleiders in opleiding
- Aanbod masteropleidingen 'leren en innoveren' en 'educational needs'
- Verzuimbeleid en werkdrukverlaging
- Vastgesteld- strategisch beleidsplan 'Groeien in vertrouwen' 2022-2026 en jaarplan 2023
- Vervangingsbeleid en mobiliteit

21.3 Over de wijze waarop het personeelsbeleid wordt geïmplementeerd, gemonitord en geëvalueerd, inclusief de wijze waarop het bestuur de dialoog over het strategisch personeelsbeleid met leraren en schoolleiders heeft ingericht

Het personeelsbeleid maakt onderdeel uit van het schoolplan; hierin is het personeelsbeleid op schoolniveau beschreven, als een uitvoering van het strategisch personeelsbeleid van de vereniging. Om de ontwikkeling van de teams en de individuele talenten te kunnen volgen en er op te kunnen sturen heeft het bestuur een monitor ontwikkeld. Deze is in 2023 door de directeuren met hun IB-ers en teamleiders ingevuld en besproken met de leerkrachten. Het bestuur heeft met deze monitor een goed zicht op de genoemde ontwikkeling en een instrument om het personeelsbeleid op dit gebied te evalueren.

21.4 NOW subsidie/ZonMw subsidie

NWO heeft tegemoetkomingsregelingen vastgelegd om te waarborgen dat aanvragers, die door verschillende externe oorzaken (zoals zwangerschap, ouderschapsverlof, zorgverlof, ziekte of bepaalde overmachtssituaties) hinder ondervinden bij het indienen van een aanvraag of het doorlopen van de beoordelingsprocedure, ook gelijke kans maken op een subsidie van NWO. Het college van bestuur heeft geen subsidie bij NOW aangevraagd.

ZonMw is de Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis, om daarmee

de zorg en gezondheid te verbeteren. Het college van bestuur heeft geen subsidieaanvraag bij ZonMw neergelegd.

22. Passend onderwijs

22.1 De doelen in het kader van passend onderwijs waarvoor u de middelen vanuit de lumpsum heeft uitgegeven

De hierna volgende doelen zijn door de scholen opgenomen in het schoolondersteuningsplan en worden gefinancierd uit de lumpsum:

- Realiseren beleid t.a.v. ondersteuning;
- Opstellen van het schoolondersteuningsprofiel;
- Het zorgdragen voor een veilige omgeving;
- Het zicht op de ontwikkeling van leerlingen;
- Het realiseren van opbrengst- en handelingsgericht werken;
- Het afstemmen van methoden en aanpakken;
- Het opleiden en onderhouden van handelingsbekwame en competente medewerkers;
- Het zorgen voor een zorgvuldige overdracht van leerlingen;
- Het organiseren van betrokkenheid ouders en leerlingen;
- Het hebben van een effectief ondersteuningsteam (IB, RT,OA).

22.2 De doelen in het kader van passend onderwijs waarvoor Karakter de middelen vanuit het samenwerkingsverband heeft uitgegeven

- Effectieve ondersteuning door middel van arrangementen;
- Ambitieuze onderwijsarrangementen, ondersteund door Preventieve Ambulante Begeleiding;
- Expliciete interne ondersteuningsstructuur, met name de bekostiging van een deel van de IB-uren;
- Een effectief ondersteuningsteam, bestaande uit onderwijsassistenten en lerarenondersteuners;
- Het opzetten van een onderwijs-behandelgroep (start 2020).

22.3 Totale inkomsten en uitgaven passend onderwijs toegelicht

- Inkomsten passend onderwijs: € 1.085.131,-
- Uitgaven instandhouding SBO-voorziening Bleskensgraaf: 8 groepen, 500K
- Uitgaven arrangementen voor 6 scholen : 400 K
- Uitgaven ondersteuning IB, 200 K
- Uitgaven materieel: 85 K

22.4 Hoe Karakter, in samenwerking met stakeholders, tot die doelen is gekomen

- Het samenwerkingsverband heeft in het kader van de verbreding van de dekkendheid van het netwerk een onderzoek laten uitvoeren. De scholen van de

vereniging zijn in dit onderzoek betrokken geweest. Karakter heeft de handschoen opgepakt door de mogelijkheid te creëren een onderwijs-behandelgroep te starten.

- De scholen zijn binnen het samenwerkingsverband georganiseerd via directie overleggen en IB-netwerken. Binnen deze overleggen worden voorstellen gedaan die door het samenwerkingsverband veelal overgenomen worden.
- De Ondersteuningsplanraad (OPR), waarin naast leraren ook ouders vertegenwoordigd zijn, maken ook gebruik van hun advies- en instemminsrecht om voorstellen te doen aan het samenwerkingsverband.
- Met de gemeenten (lees jeugdzorg) is er regelmatig overleg om jeugdzorg en onderwijs op elkaar af te stemmen. Dit overleg vindt plaats in het Regionale Educatieve Agenda (REA). Dit overleg heeft geleid tot de paragraaf 'passende verbinding' in het ondersteuningsplan.
- Jaarlijks is er tussen de (school)besturen en de gemeenten (ambtenaren en wethouders) een informele bijeenkomst georganiseerd, waarin een jeugdzorgthema in relatie tot het onderwijs wordt besproken. Dit heeft de naam 'Posthuijsoverleg' gekregen. Het Posthuijs te Leerdam is de locatie waarin deze ontmoeting plaatsvindt.

23. Allocatie van middelen binnen het schoolbestuur

23.1 De gehanteerde uitgangspunten voor het verdelen van de middelen over de onder het schoolbestuur ressorterende scholen

- In principe is het leerlingenaantal (teldatum t-1) het belangrijkste uitgangspunt voor de verdeling van de middelen.
- Op basis van projectaanvragen of bijzondere omstandigheden kan een school extra ondersteuning vanuit het bestuur ontvangen. In 2023 is er geen extra ondersteuning uitgekeerd.

23.2 Hoe de besluitvorming over de allocatie van middelen binnen het schoolbestuur heeft plaatsgevonden

- Eén van de kritische succesfactoren voor de fusie was een zo laag mogelijke overhead en besparing van kosten door de samenvoeging.
- De keuze voor één AK leverde al direct een besparing op van 50K. Gezamenlijke contracten voor ICT, kopieermachines, BHV, Arbo, verzekeringen, etc. worden in het directieoverleg besproken en opgepakt door het bestuur.
- Het bestuur is transparant in het nemen van besluiten richting alle stakeholders (directieoverleg, GMR en raad van toezicht).
- Er is in de begroting een aparte kostenplaats 'bestuur'. De kosten die het bestuur begroot, worden doorbelast naar de scholen door middel van een bedrag per leerling.

24. Werkdrukmiddelen

24.1 Welk proces is gevolgd om te komen tot een beslissing over de besteding van de werkdrukmiddelen

- De directeuren hebben een berekening gekregen van de te besteden middelen.
- Met dit bedrag zijn een aantal directeuren een open gesprek aangegaan met het team. In deze gevallen heeft de inzet van de werkdrukmiddelen geleid tot lesvrije dagdelen en zijn de middelen ingezet voor vervanging. Vervolgens zijn deze voorstellen geaccordeerd door de MR-en van de betreffen de scholen.
- Een aantal directeuren hebben er voor gekozen om concrete maatregelen voor te stellen, namelijk de inzet van een ICT-er, vakleerkrachten bewegingsonderwijs en vakleerkrachten muziek. Vervolgens zijn deze voorstellen geaccordeerd door de MR-en van de betreffen de scholen.

24.2 Zijn er ook niet-financiële maatregelen genomen om werkdruk te verminderen? En zo ja, welke maatregelen zijn dit?

- Per school is dit verschillend aangepakt. De meeste directeuren hebben gebruik gemaakt van de handreiking van de PO-raad. Er zijn afspraken gemaakt over de (groeps-) administratie, de organisatie van de hulpplannen en de verantwoording.
- In 2024 worden er plannen ontwikkeld om de vitaliteit van de werknemers te bevorderen.

24.3 Waar zijn de werkdrukmiddelen voor ingezet?

Verantwoording werkdrukmiddelen Karakter

Besteding Werkdrukmiddelen	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Personeel	€ 320.000
Materieel	€
Professionalisering	€
Overig	€

De werkdrukmiddelen zijn in 2023 besteed aan de verlichting van de taken van leerkrachten. Per school zijn de middelen ingezet na overleg met het team. In grote lijnen zijn er beleidskeuzes gemaakt. Lijn 1 is inzetten op vakleerkrachten bewegingsonderwijs en faciliterende ondersteuning in administratie en evenementen (schoolreis, sportdagen etc.). Lijn 2 bestaat uit het vrij roosteren van dagdelen voor leraren, zodat op die momenten de administratie bijgewerkt kan worden. Voor beide keuzen is instemming verleend door de MR en de PMR.

24.4 Toelichting en verantwoording middelen professionalisering nieuwe leerkrachten en directeuren

Karakter heeft voor startende leerkrachten het project 'werkplekbegeleiding' opgezet. Hiervoor is een coach aangetrokken die de leerkrachten als groep begeleidt en ze samen laat leren en reflecteren op hun eerste periode in het onderwijs. Het project wordt bekostigd uit de voormalige prestatiebox, deze

middelen zijn inmiddels toegevoegd aan de werkdrukkiddelen. Het project kost ca 30K. Voor het werkplaatsleren worden de nieuwe leerkrachten vrijgesteld.

Naast het werkplaatsleren worden de nieuwe leerkrachten begeleid op schoolniveau door schoolcoaches die opgeleid zijn in het SAM-project. De uren voor begeleiding wordt ook bekostigd uit het budget professionalisering.

Tot slot heeft het bestuur een éénjarig contract afgesloten met E-wise. Middels deze partij kunnen leraren, IB-ers en directeurs via blended learning maatwerk cursussen en trainingen volgen. Kosten ca 70K.

De directeurs hebben in 2023 een tweedaagse gevolgd. Georganiseerd door Karakter, waarbij externe deskundigen input gegeven voor de realisatie van het strategisch beleid van de vereniging.

25. Onderwijsachterstanden

De onderwijsachterstandsmiddelen zijn ingezet voor taalontwikkeling in de onderbouw. Er is een prent-o-theek opgezet, aan alle ouders die hun kind op kwamen geven is een prentenboek met handleiding voor taal-leesspelletjes uitgereikt, en er is extra assistentie ingezet op taalontwikkeling. Daarnaast zijn er 10 voorleesmorgens georganiseerd voor peuters.

25.1 Sociale veiligheid

Jaarlijks nemen de scholen een schoolveiligheidsvragenlijst af, waarmee de schoolteams het gevoel van veiligheid onder de leerlingen van groep 5 tot en met 8 meten. Door middel van een diepere analyse is het mogelijk om te signaleren in welke groepen er onveiligheid ervaren wordt. In alle scholen hangt er een foto met de naam van de vertrouwenspersoon op, zodat leerlingen weten waar ze terecht kunnen.

26. AVG

Binnen de vereniging is er een IBP-beleid volgens de wet- en regelgeving vastgesteld. Er is externe functionaris voor gegevensbescherming voor de vereniging aangesteld. Mevrouw De Bondt is telefonisch bereikbaar op nummer 0184-499 025 of via onderstaand e-mailadres; a.debondt@goc-consultants.nl. Op alle scholen is een privacyreglement opgesteld, is voor elke leerling toestemming gevraagd voor het gebruik van beeldmateriaal, is er een protocol voor datalekken en een draaiboek voor de bewustwording van leerkrachten in verband met privacy.

Er was in 2023 geen sprake van datalekken die gemeld moesten worden bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

27. Toekomstparagraaf

27.1 Onderwijskundige ontwikkelingen

In 2022 is het nieuwe strategisch beleidsplan “Groeien in vertrouwen” vastgesteld. De komende jaren gaat Karakter hard werken om de uitgesproken ambities waar te maken. De volgende thema's zijn in de schoolplannen en het jaarplan van de vereniging uitgewerkt:

- Identiteit
- Onderwijskwaliteit
- Onderwijskansen

Voortdurend blijft het bestuur betrokken op het thema: ‘het fundament op orde’. Verder uitgewerkt gaat het daarbij om positieve eindopbrengsten, ambachtelijk onderwijs, een warm pedagogisch klimaat, een positief imago bij de ouders en gemotiveerde medewerkers. Tot slot hebben ook bedrijfsvoering, samenwerking in de regio en huisvesting de aandacht.

27.2 Personeelsbeleid

Een primaire taak van het bestuur is om er voor te zorgen dat er voor iedere groep een bevoegde leraar staat. Karakter heeft gelukkig nog geen lerarentekort, op het aantal vervangers na. Karakter wil ook voor de toekomst garanderen dat er voldoende leraren verbonden zijn aan de scholen en wil dit doel bereiken door:

- Leraren vasthouden door goed werkgeverschap.
- Zelf mensen opleiden binnen de vereniging.
- De vervangingspool prioriteit geven en aantrekkelijk maken voor leraren.
- Het onderwijs aantrekkelijk houden, door te werken aan uitdagend en geïnspireerd onderwijs, onderwijsconcepten beproeven en realiseren.

27.3 Kwaliteitsbeleid

Karakter streeft naar goed, adaptief en uitdagend onderwijs. Hiervoor zijn in het SPB doelen opgesteld die cyclisch geëvalueerd worden. Hiervoor heeft Karakter in 2019 het document ‘Kwaliteitsbeleid’ opgesteld. Dit beleid is geïmplementeerd en wordt uitgevoerd volgens planning.

27.4 Verduurzaming

Het bestuur streeft in overleg met de gemeente naar verduurzaming van de gebouwen. Het doel is de scholen in 2030 energieneutraal te hebben. In het IHP wordt in overleg met de gemeente dit doel verder uitgewerkt. Karakter zal hier ook voor een deel de financiële verantwoordelijkheid dragen. Immers betekent verduurzaming ook een verlaging van de exploitatielasten. De Schakel, De Wegwijzer en De Zaaier worden voorzien van zonnepanelen. Vier van de zes scholen zijn hiermee voorzien van zonne-energie. Voor de Fakkels wordt een opfrisplan gerealiseerd in samenwerking met de gemeente en voor de Eben-Haëzerschool worden gesprekken met de gemeente gevoerd over de verdeling van de panelen, aangezien de school de meter deelt met de gymzaal van de gemeente.

27.5 Covid 19

In 2022 heeft Covid-19 tot mei effect gehad op de kinderen en het beleid van de scholen. Het is een periode geweest van afschalen en terugkeren naar ‘normaal’. In de post-Covid-periode kreeg het bestuur te maken met veel verzuim door andersoortige infectieziekten, waaronder een pittig griepvirus. De lengte van het verzuim is gemiddeld hoger dan voorgaande jaren; het vermoeden is dat dit te maken heeft met verminderde weerstand van zowel kinderen als medewerkers.

2023 is vooral een jaar geweest waarin er gewerkt is aan herstel en inloop van achterstanden die de leerlingen opgelopen hebben door de pandemie. Hiervoor zijn de NPO-middelen ingezet.

27.6 NPO-gelden

27.6.1 Bestuursniveau

Er zijn geen NPO-middelen (binnen het totale bestuur) uitgeven aan de inhuur van personeel niet in loondienst.

Er zijn geen middelen bovenschools ingezet.

27.6.2 BRIN-niveau

Er heeft op alle scholen een schoolscan plaatsgevonden.

In aanloop naar de besluitvorming over het schoolprogramma is er gesproken met de ouders en leraren.

De MR heeft ingestemd met het voorstel van de besteding van de NPO-middelen.

Hieronder het schema van de besteding NPO

Welke middelen zijn op schoolniveau ingezet voor welke soort interventie?	07KI	03ST	04QG	04TC	06LJ	07CT
Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkeren						
Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren						
Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen						
Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen						
(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	14.170	199.040	117.261	10.673	42.185	21.512
Faciliteiten en randvoorwaarden: Activiteiten die randvoorwaardelijk/	483	6.873		80	4.714	2.037

ondersteunend zijn voor interventies (A-E), ouderbetrokkenheid en digitale technologie						
Overig: uitsluitend bedoeld voor dotaties aan voorzieningen voor transitievergoedingen, de voorziening verrekening uitkeringskosten en/of dotatie aan een bestemmingsreserve NPO						

27.6.3 Toelichting bestuur

De totstandkoming van de schoolprogramma's:

Alle scholen hebben de checklist ingevuld en voorgelegd aan het bestuur. Veruit de meeste interventies betreffen het inzetten van extra personeel en het verkleinen van de groepen, en een deel het inzetten van extra faciliteiten. De volgende interventies uit de menukaart zijn gekozen:

- (Extra) inzet van personeel en ondersteuning.
- Faciliteiten en randvoorwaarden: activiteiten die randvoorwaardelijk/ ondersteunend zijn voor interventies (A-E), ouderbetrokkenheid en digitale technologie.

Per school is na de schoolscan een plan gemaakt. Dit plan is besproken met het team, de MR en het bestuur. Op deze wijze zijn alle gremia betrokken.

Er zijn geen middelen bovenschools ingezet.

Inzet personeel niet in loondienst (PNIL) in het kader van NPO: geen.

27.7 Nieuwkomers NPO

Op één van de scholen van Karakter (De Wegwijzer) zijn ca 27 nieuwkomers geplaatst. Deze vluchtelingen zijn met name opgevangen in het dorp Nieuw-Lekkerland, maar ook uit andere dorpen zijn er leerlingen aangemeld voor de taalklassen op deze school. Hiervoor is in 2022 ca 60K ontvangen. Niet alles van dit bedrag kon in 2022 worden uitgegeven. Aangezien het niet mogelijk is het restant van deze middelen als kortlopende schuld op te nemen, is het resultaat met circa 30 K toegenomen. In 2023 is het bedrag ingezet voor de Wegwijzer.

28 RISICO ANALYSE 2023

Risico	Gevolg	Beheersmaatregelen	Toelichting	Kans
--------	--------	--------------------	-------------	------

Dalend aantal leerlingen, i.c.m. werkgelegenheidsbeleid: • Demografische krimp • Passend onderwijs • Concurrentiepositie	Lasten boventallig personeel Lasten leegstand lokalen	Mobiliteit stimuleren, contacten leggen en onderhouden met schoolbesturen. Alternatieven zoeken in de vorm van verhuur aan derden	Terugloop met 5 groepen Kosten per lokaal per jaar	50% 50%
Lerarentekort, krappe arbeidsmarkt	Inhuur via uitzendconstructies. Vasthouden boventallig personeel	Inzetten boventallig personeel. Aantrekken LIO stagiaires. Faciliteren zijinstromers.	De loonkosten via een uitzendconstructie liggen 30% hoger.	75%
Tekortschieten personeelsbeleid (ziekteverzuim, arbeidsconflicten, transitievergoeding, boete PF)	Onverwachte kosten	Actief voeren van personeelsbeleid, werkdrukmiddelen effectief inzetten. Proactief inzetten van gerichte steun door middel van coaching en begeleiding		25 %
Disfunctioneren leraren, leidinggevend	Kosten begeleiding, coaching, externe inhuur, interim management	Uitvoering kwaliteitsbeleid, HRM gesprekscyclus. Groepsbezoeken, managementgesprekken	Onderwijs blijft een menselijk bedrijf, er is altijd een risico dat het tussen mensen spaak loopt.	25%
Niet goed functioneren governance	Extra juridische kosten. Inhuur externen	Training RvT, CvB, GMR en directeuren	Het niet functioneren van de governance kan de vereniging 100.000 per jaar kosten.	10%
Groot onderhoud gebouwen, onzekerheid of de gemeente Molenlanden gaat investeren in renovatie of vernieuwbouw	Om goede, gezonde en duurzame gebouwen te exploiteren is veel geld nodig. MJOP schat in op 2.0 milo over 20 jaar	Onderhandelen met de gemeente, inhuur expertise.	Per jaar wordt er voor groot onderhoud gedoteerd.	50%
Eigen bijdrage nieuwbouw	De scholen van Karakter zijn op leeftijd. (gemiddeld 38 jaar) Er zal de komende jaren nieuwbouw gepleegd worden. Het bestuur zal gevraagd worden voor de extra faciliteiten geld in te brengen.	Onderhandelen met de gemeente, inhuur expertise		50%

Onzekere bekostiging SWV Driegang en Rijk	Per jaar wordt de begroting van het SWV gemaakt. De politieke besluitvorming over de toekomst van de SWV-en geeft aanleiding tot onzekerheid.	Volgen politieke besluitvorming. Lobbywerk verrichten bij de politiek en het SWV.		20%
AVG; datalekken	Boete	Elk datalek z.s.m. melden: openheid	Per jaar 4% van de omzet.	10%
Negatieve rente	Lagere financiële baten en wellicht bij betalen.	Regelmatig overleg met bank, schatkistbankieren		50%

Financieel Beleid

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2023 in vergelijking met 31 december 2022. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2023	31-12-2022	Passiva	31-12-2023	31-12-2022
Immateriële vaste activa	€ -	€ -	Eigen vermogen	€ 5.465.060	€ 5.459.923
Materiële vaste activa	€ 1.413.390	€ 1.581.685	Voorzieningen	€ 2.585.243	€ 2.205.738
Financiële vaste activa	€ 1.950	€ 1.950	Langlopende schulden	€ -	€ -
Voorraden	€ -	€ -	Kortlopende schulden	€ 1.342.736	€ 1.297.443
Vorderingen	€ 253.065	€ 209.923			
Kortlopende effecten	€ -	€ -			
Liquide middelen	€ 7.724.634	€ 7.169.546			
Totaal activa	€ 9.393.039	€ 8.963.104		€ 9.393.039	€ 8.963.104

Toelichting op de fluctuatie activa zijde van de balans:

Investerings en financieringsbeleid

De vereniging heeft als uitgangspunt dat de investeringen waarvoor geen bijdragen van derden worden ontvangen, zoveel mogelijk met eigen middelen worden gefinancierd. Gezien de liquide positie van de vereniging is er ook geen enkele reden voor het aantrekken van vreemd vermogen. De investeringen van 2023 zijn dan ook met eigen middelen gefinancierd.

In de meerjarenbalans is een prognose voor de ontwikkeling van de liquide middelen opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de voor de komende jaren geplande investeringen. Hieruit blijkt dat de omvang van de liquide middelen de komende jaren van voldoende omvang blijft om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen en de investeringen te kunnen betalen.

Materiële vaste activa

In 2023 heeft de vereniging investeringen gedaan in materiële vaste activa voor een bedrag van € 138.224. De afschrijvingen bedroegen in 2023 € 306.519. Er zijn investeringen uitgesteld (schoolmeubilair SmdB 200K). Het uitstel van de investeringen heeft te maken met de te verwachten nieuwbouw. Er is eind 2023 een start gemaakt met het schoolplein van De Schakel. In 2023 zijn er zonnepanelen aangeschaft voor De Wegwijzer en De Zaaier.

Financiële vaste activa

Deze financiële vaste activa zijn waarborgsommen voor de laptops van Snappet.

Vorderingen

De vordering op de gemeente is toegenomen tot 170K. Dit in verband met de huur van twee noodlokalen voor de SmdB te Bleskensgraaf.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn in 2023 toegenomen met € 555.088 ten opzichte van 2022. Het verloop van de liquide middelen en de posten die daar invloed op uitgeoefend hebben zijn zichtbaar gemaakt in het kasstroomoverzicht. Belangrijke oorzaken zijn de toename van het resultaat en het uitstel van investeringen en herinvesteringen.

Toelichting op de fluctuatie passiva zijde van de balans:

Eigen vermogen

Het positieve exploitatieresultaat is toegevoegd aan het eigen vermogen. Naast de algemene reserve bestaat het eigen vermogen uit bestemmingsreserve publiek en privaats.

Voorzieningen

De voorzieningen bestaan uit een personele voorziening, voor duurzame inzetbaarheid van de medewerkers en jubilea en langdurig zieken, en een voorziening voor groot onderhoud. De gemeente heeft in het IHP de verwachting uitgesproken dat voor de investering voor een energieneutraal schoolgebouw op een eigen bijdrage van het bestuur gerekend wordt, aangezien de investeringen ook van invloed zijn op de exploitatiekosten. Daarnaast is er gezien de inflatie van de bouwkosten een extra dotatie gedaan van 10% (230K).

Kortlopende schulden

De oplopende crediteuren kunnen te maken hebben met de overgang van Dyade naar VGS per 31 december 2023. Door deze overgang zijn er zoveel als mogelijk facturen verrekend om met een schone start te kunnen beginnen bij het nieuwe AK. Als er van overgang naar een nieuw AK geen sprake is lopen de posten soms over het boekjaar heen, nu er wel sprake van een overgang is heeft Karakter o administratieve reden dit willen voorkomen.

Analyse resultaat

De begroting van 2023 liet een positief resultaat zien van € 70.128. Uiteindelijk is over boekjaar 2023 een positief resultaat gerealiseerd van € 5.138. Lopende het jaar 2023 is er een extra subsidie basisvaardigheden ontvangen. Daarnaast heeft het bestuur heeft ook de noodzaak gezien om aan de voorziening groot onderhoud te doteren gezien de prijsstijgingen. Beide ontwikkelingen hebben geleid tot een positief resultaat van € 5.138.

Analyse realisatie 2023 versus realisatie 2022 en realisatie 2023 versus begroting 2023

Onderstaand is de staat van baten en lasten van het kalenderjaar 2023 opgenomen. De gerealiseerde staat van baten en lasten zijn vergeleken met de begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2023 en de gerealiseerde baten en lasten van het kalenderjaar 2022.

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil	Realisatie 2022	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	10.142.879	9.443.085	699.794	9.758.066	384.813
Overige overheidsbijdragen	112.190	96.537	15.653	93.464	18.726
College-, cursus- en/of examengelden	-	-	-	-	-
Baten werk in opdracht van derden	-	-	-	-	-
Overige baten	110.131	327.350	-217.219	237.308	-127.177
Totaal baten	10.365.200	9.866.972	498.228	10.088.838	276.362
Lasten					
Personele lasten	8.287.536	8.220.266	-67.270	7.792.520	-495.016
Afschrijvingen	306.519	258.968	-47.551	342.368	35.849
Huisvestingslasten	817.526	568.400	-249.126	523.446	-294.080
Overige lasten	992.966	749.210	-243.756	785.677	-207.289
Doorbetalingen aan schoolbesturen	-	-	-	-	-
Totaal lasten	10.404.547	9.796.844	-607.703	9.444.011	-960.536
Saldo baten en lasten	-39.347	70.128	-109.475	644.827	-684.174
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	47.584	-	47.584	-	47.584
Financiële lasten	3.099	-	-3.099	15.361	12.262
Totaal financiële baten en lasten	44.485	-	44.485	-15.361	59.846
Totaal resultaat	5.138	70.128	-64.990	629.466	-624.328

Toelichting fluctuatie realisatie 2023 versus realisatie 2022

Het resultaat is ten opzichte van 2021 gedaald met € 624.329.

De belangrijkste oorzaken van deze daling worden hieronder toegelicht.

Rijksbijdragen OCW

De rijksbijdragen zijn toegenomen door de toename van de loonkosten vanwege de inflatie. Er is ook een eenmalige uitkering gegeven in oktober. Daarnaast is er ook een loonsverhoging toegepast die met terugwerkende kracht vanaf januari 2023 is aangepast volgens de cao-onderhandelingen.

Overheidsbijdragen en subs. overige overheden

Net als in 2022 heeft de vereniging voor één van de scholen een subsidie voor de basisvaardigheden ontvangen. Het bedrag wordt verdeeld over de boekjaren 2023 en 2024. De school waarvoor de subsidie is aangevraagd heeft conform de afspraken een plan van aanpak opgesteld voor de vakken Taal, Rekenen/Wiskunde en Burgerschap. Als start van dit project heeft er in 2024 een externe audit plaatsgevonden. De audit heeft niet geleid tot aanpassing van het plan.

Overige baten

De overige baten bestaan onder andere uit detachering personeel en opbrengst huur en medegebruik. De baten worden in bepaalde mate constant geacht. Er worden leerkrachten gedetacheerd aan een ander schoolbestuur en twee veldopleiders aan een HBO-instelling. Tevens is er 2022 een subsidie ontvangen voor extra handen in de klas.

Personele lasten

In 2023 zijn de personeelslasten gestegen door het eerder vermelde cao-akkoord. Door de toekenning van de subsidie basisvaardigheden zijn er meer specialisten opgeleid die ambulante dagen hebben om hun taken uit te voeren. De opleiding en de ambulante uren voor de specialisten leiden tot hogere personeelslasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gedaald door uitstel van investeringen meubilair en schoolplein.

Huisvestingslasten

Er waren in 2023 hogere kosten voor het dagelijks onderhoud. Op twee scholen zijn er kosten uitgegeven voor verduurzaming. Daarnaast is er volgens de RI&E alle elektrische apparaten gekeurd door een erkend bedrijf. Er is een extra dotatie gedaan aan de voorziening groot onderhoud vanwege de inflatiecorrectie.

Overige lasten

De overige lasten zijn ten opzichte van 2022 gestegen. De accountantskosten zijn gestegen. Daarnaast is er meer uitgegeven aan leermiddelen voor de subsidie basisvaardigheden. De overige lasten bevatten ook de kosten van het 100-jarig jubileum en de kosten voor het communicatieplan waarin nieuwe logo's zijn gerealiseerd.

Financiële baten

Vanwege de stijgende rente zijn er in 2023 weer financiële baten gerealiseerd.

Financiële lasten

De negatieve rente is november 2022 beëindigd.

Toelichting afwijkingen realisatie 2023 versus begroting 2023

Het gerealiseerde resultaat 2023 wijkt met € 64.990 af van het begrootte resultaat 2023. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking worden hieronder toegelicht.

Een belangrijke oorzaak is dat lopende het jaar 2023 er een extra subsidie basisvaardigheden ontvangen is. Daarnaast heeft het bestuur heeft ook de noodzaak gezien om aan de voorziening groot onderhoud te doteren gezien de prijsstijgingen.

Rijksbijdragen OCW

De CAO-verplichtingen zijn het verschil met resultaat en begroting.

Overheidsbijdragen en subs. overige overheden

Er is een subsidie basisvaardigheden ontvangen die niet was begroot.

Overige baten

De subsidie basisvaardigheden uit 2022 is hier bij overige baten aangegeven.

Personele lasten

Stijging door cao akkoord, extra personeel door de subsidie basisvaardigheden.

Afschrijvingen

In 2022 is er een versnelde afschrijving ingezet voor de School met de Bijbel in verband met nieuwbouw. De restwaarde wordt in 3 jaar afgeschreven, beginnend in 2022.

Huisvestingslasten

Er waren in 2023 hogere kosten voor het dagelijks onderhoud. Op twee scholen zijn er kosten uitgegeven voor verduurzaming. Daarnaast is er volgens de RI&E alle elektrische apparaten gekeurd door een erkend bedrijf. Er is een extra dotatie gedaan aan de voorziening groot onderhoud vanwege de inflatiecorrectie.

Overige lasten

De accountantskosten zijn gestegen. Er is een nieuwe accountant aangesteld in november 2023. Daarnaast is er meer uitgegeven aan leermiddelen voor de subsidie basisvaardigheden. De overige lasten bevatten ook de kosten van het 100-jarig jubileum en de kosten voor het communicatieplan waarin nieuwe logo's zijn gerealiseerd.

Financiële kengetallen

In onderstaande tabel zijn meerdere kengetallen opgenomen. Als er een signaleringswaarde is vastgesteld door de onderwijsinspectie van het Onderwijs dan staat deze vermeld. Indien bepaalde kengetallen erg afwijken ten opzichte van de signaleringswaarde, kan dit aanleiding zijn tot verder onderzoek naar een financieel risico door de onderwijsinspectie van het Onderwijs. Een signaleringswaarde is echter geen norm voor de onderwijsinspectie van het Onderwijs.

Kengetal	2023	2022	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huisvestingsratio	0,01	0,01	geen
Liquiditeit (current ratio)	5,94	5,69	geen
Liquiditeit (quick ratio)	5,94	5,69	kleiner dan 1,50
Liquiditeit (omvang)	€ 7.724.634	€ 7.169.546	> € 100.000
Rentabiliteit	0,00	0,06	afhankelijk van fin. positie
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,86	0,86	kleiner dan 0,30
Solvabiliteit (excl. Voorzieningen)	0,58	0,61	geen
Weerstandvermogen	0,52	0,54	kleiner dan 0,05
Kapitalisatiefactor	0,85	0,82	geen
Ratio normatief publiek eigen vermogen	2,01	1,95	groter dan 1,00

Bovenmatig publiek eigen vermogen

Ratio normatief publiek eigen vermogen

Het verhoudingsgetal tussen publiek en normatief publiek eigen vermogen. Een getal boven de 1 duidt op mogelijk bovenmatig eigen vermogen. Het normatief eigen vermogen is het vermogen dat redelijkerwijs nodig is om bezittingen te financieren en risico's op te vangen.

- Definitie: Het publiek eigen vermogen gedeeld door het normatief eigen vermogen (de som van de helft van de aanschafwaarde gebouwen vermenigvuldigd met de bouwkostenindex, de resterende boekwaarde materiële vaste activa en de totale baten vermenigvuldigd met de omvangafhankelijke rekenfactor met als minimum een normatief publiek eigen vermogen van € 300.000).

Kengetal Normatief Eigen vermogen	2023	2022
Aanschafwaarde gebouwen	1.091.001	1.053.417
Bouwkostenindex	1,27	1,27
Meeneemwaarde gebouwen	692.786	668.920
Boekwaarde resterende MVA	828.015	927.754
Rekenfactor omvangafhankelijke buffer bij		
Baten vanaf 12 mln.	0,05	0,05
Baten < 12 mln. > 3 mln.	0,10	0,10
Baten kleiner dan 3 mln.	0,00	0,00
Vaste risicobuffer < 3 mln.	300.000	300.000
Rekenfactor van toepassing bepalen	2,00	2,00
Rekenfactor van toepassing	0,06	0,06
Totaal baten	10.412.784	10.088.838
Totaal baten na toepassing rekenfactor	573.921	567.566
Vaste risicobuffer na toepassing rekenfactor	0,00	0,00
Normatief publiek eigen vermogen	2.094.722	2.164.240
Publiek eigen vermogen	4.218.008	4.227.157
Kengetal normatief publiek eigen vermogen	2,01	1,95

Berekening bovenmatig publiek eigen vermogen

Berekening³:

Totaal eigen vermogen € 5.465.060

Privaat eigen vermogen € 1.47.052

-

Feitelijk eigen vermogen € 4.218.008

Normatief eigen vermogen € 2.093.811

-

Mogelijk bovenmatig eigen vermogen

€ 2.124.197

Ratio eigen vermogen: 2,01

Toelichting:

Het bovenmatig vermogen wordt mede veroorzaakt door diverse tijdelijke omstandigheden. Ter weten:

Uitstel herinvestering meubilair ivm nieuwbouw 100 K

Extra middelen subsidie basisvaardigheden: 240 K

Subsidie NPO 350 K

Over de komende 5 jaar maakt Karakter plannen om jaarlijks te investeren in de kwaliteit van de scholen. Dit bedrag wordt jaarlijks aan de exploitatie toegevoegd en in de meerjarenbegroting opgenomen met de volgende doelen:

Per school uitbreiding uren IB voor begeleiding en coaching leerkrachten
(totaal 2 FTE)

€ 160 K

Bovenschool inzet Doe Lab/HB

€ 100 K

Inzet specialisten Taal/Rekenen

€ 50 K

Inzet coaching en begeleiding SAM

€ 100 K

Per school extra inzet leraren voor groepsgrootte verkleining

€ 200 K

³ Berekend met de tool van ministerie OC&W

Continuïteitsparagraaf

A1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de vereniging. Hiermee willen we een beeld geven over de continuïteit van de vereniging.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting.

	Werkelijk		Prognose				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Aantal leerlingen 1 februari	1.219	1.209	1.181	1.126	1.121	1.128	1.098
Personele bezetting in FTE per 31 december							
Bestuur / Management	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Personeel primair proces	67,00	65,00	64,55	63,20	58,42	59,57	57,07
Ondersteunend personeel	32,00	37,00	34,15	32,32	31,84	29,74	29,74
Totaal personele bezetting	104,00	107,00	103,70	100,52	95,26	94,31	91,81
Aantal leerlingen / totaal personeel	11,72	11,30	11,39	11,20	11,77	11,96	11,96
Aantal leerlingen / personeel primair proces	18,19	18,60	18,30	17,82	19,19	18,94	19,24
Onderscheiden naar onderwijssoort							
Basisonderwijs							
Speciaal basisonderwijs							
Speciaal Onderwijs							
Totaal	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

- Toelichting op de Kengetallen

Het ongewogen leerlingenaantal is de belangrijkste grondslag voor de bekostiging. Ontwikkelingen hierin hebben een directe invloed op het resultaat,. De komende jaren wordt er een daling ingezet. De inzet van het aantal medewerkers neemt daardoor af.

In de regio hebben de grotere schoolbesturen een samenwerkingsovereenkomst onder artikel 157 wpo gesloten. Jaarlijks vergaderen de schoolbesturen over de meest recente ontwikkelingen op het gebied van leerlingenaantallen. In de samenwerkingsovereenkomst staan afspraken met betrekking tot het overnemen van personeel bij een dalend leerlingaantal. Het doel van de overeenkomst is om sluiting van kleine scholen te voorkomen.

A2 Staat van baten en lasten

	Werkelijk		Prognose				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Baten							
Rijksbijdragen	€ 9.758.066	€ 10.142.879	€ 9.796.287	€ 9.380.116	€ 9.067.569	€ 9.042.457	€ 8.939.955
Overige overheidsbijdragen en subsidies	€ 93.464	€ 112.190	€ 365.300	€ 95.000	€ 95.000	€ 95.000	€ 95.000
Baten werk in opdracht van derden	€ -	€ -					
Overige baten	€ 237.308	€ 110.131	€ 84.700				
Totaal baten	€ 10.088.838	€ 10.365.200	€ 10.246.287	€ 9.475.116	€ 9.162.569	€ 9.137.457	€ 9.034.955
Lasten							
Personeelslasten	€ 7.792.520	€ 8.287.536	€ 8.933.049	€ 8.336.857	€ 8.022.176	€ 8.040.685	€ 7.964.012
Afschrijvingen	€ 342.368	€ 306.519	€ 295.222	€ 215.788	€ 203.713	€ 191.664	€ 170.070
Huisvestingslasten	€ 523.446	€ 817.526	€ 619.450	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000
Overige lasten	€ 785.677	€ 992.966	€ 718.150	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000
Doorbetaling aan schoolbesturen	€ -	€ -					
Totaal lasten	€ 9.444.011	€ 10.404.547	€ 10.565.871	€ 9.802.645	€ 9.475.889	€ 9.482.349	€ 9.384.082
Saldo baten en lasten	€ 644.827	€ (39.347)	€ (319.584)	€ (327.529)	€ (313.320)	€ (344.892)	€ (349.127)
Financiële baten	€ -	€ 47.584					
Financiële lasten	€ 15.361	€ 3.099					
Saldo financiële baten en lasten	€ (15.361)	€ 44.485	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal Resultaat	€ 629.466	€ 5.138	€ (319.584)	€ (327.529)	€ (313.320)	€ (344.892)	€ (349.127)

- Toelichting op de staat van baten en lasten

De rijksbijdrage OCenW is berekend op basis van de geprognostiseerde leerlingenaantal tegen het tarief van najaar 2023. Vanwege de daling van het leerlingenaantal vermindert de rijksbijdrage OCenW. De vereniging ontvangt financiering voor het vormgeven van haar zorgbeleid. Hiertoe ontvangt zij vaste inkomsten vanuit het samenwerkingsverband en extra middelen vanwege arrangementen. Er wordt tot en met 2024 vanuit gegaan dat er een jaarlijkse tegemoetkoming van de gemeente wordt ontvangen. De overige baten bestaan onder meer uit ouderbijdragen, detachering personeel, overblijfgelden, opbrengst huur en medegebruik. Deze baten worden in bepaalde mate constant geacht. Er zijn vijf schoolopleiders in het kader van samen opleiden (SAM). Voor één persoon is een overeenkomst met een vast aantal uren getekend.

Aan de hand van de begrote personeelsbezetting zijn de loonkosten berekend. Hierbij is rekening gehouden met de jaarlijkse periodieke verhoging voor het personeel dat zich nog niet in de maximale trede van het de betreffende schaal bevindt. Voor het bepalen van de opslag werkgeverslasten (inclusief vakantie- en eindejaarsuitkering) is gebruik gemaakt van de gerealiseerde percentages over het derde kwartaal van boekjaar 2023. Hierbij is rekening gehouden met actuele informatie. Incidentele factoren zijn eruit gefilterd. In 2024 wordt het verschil in baten versterkt door het wegvallen van de NPO-subsidie en de daling van het leerlingenaantal. Er is echter voor twee scholen de subsidie Basisvaardigheden toegekend, die het verschil weer opheft. Om het verschil geleidelijk te laten verlopen wordt het negatieve resultaat aangevuld uit de reserve personeel. In 2024 is de nieuwe bekostigingssystematiek gerealiseerd, voor Karakter heeft dit een licht positief effect. De teldatum wordt 1 februari en de GGL wordt niet meer meegenomen in de bekostiging. De overige personele lasten en materiële kosten zijn geactualiseerd en beoordeeld op noodzakelijkheid. De budgetten zijn realistisch ingeschat en sluiten aan op de beschikbare informatie. Jaarlijks wordt er door de grotere scholen binnen de vereniging € 50.000 gedoteerd aan de onderhoudsvoorziening. Voor de kleinere scholen binnen de vereniging zal dit gemiddeld € 15.000

per jaar zijn. In verband met de stijging van de bouwkosten wordt de voorziening extra aangevuld met 230K, i.c. 10 % van de voorziening.

A3 Balans in meerjarig perspectief

	Werkelijk		Prognose				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Activa							
Immateriële vaste activa	€ -	€ -					
Materiële vaste activa	€ 1.581.685	€ 1.413.390	€ 1.318.168	€ 1.287.380	€ 1.239.667	€ 1.193.003	€ 1.147.933
Financiële vaste activa	€ 1.950	€ 1.950	€ 1.950	€ 1.950	€ 1.950	€ 1.950	€ 1.950
Totaal vaste activa	€ 1.583.635	€ 1.415.340	€ 1.320.118	€ 1.289.330	€ 1.241.617	€ 1.194.953	€ 1.149.883
Voorraden	€ -	€ -					
Vorderingen	€ 209.923	€ 253.065	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000
Kortlopende effecten	€ -	€ -					
Liquide middelen	€ 7.169.546	€ 7.724.634	€ 7.219.959	€ 6.823.218	€ 6.457.611	€ 6.059.383	€ 5.655.326
Totaal vlottende activa	€ 7.379.469	€ 7.977.699	€ 7.444.959	€ 7.048.218	€ 6.682.611	€ 6.284.383	€ 5.880.326
Totaal Activa	€ 8.963.104	€ 9.393.039	€ 8.765.077	€ 8.337.548	€ 7.924.228	€ 7.479.336	€ 7.030.209
Passiva							
Algemene reserve	€ 2.873.212	€ 3.814.342	€ 3.494.758	€ 3.167.229	€ 2.853.909	€ 2.509.017	€ 2.159.890
Bestemmingsreserves	€ 2.586.711	€ 1.650.718	€ 1.620.319	€ 1.620.319	€ 1.620.319	€ 1.620.319	€ 1.620.319
Overige reserves en fondsen	€ -	€ -					
Totaal eigen vermogen	€ 5.459.923	€ 5.465.060	€ 5.115.077	€ 4.787.548	€ 4.474.228	€ 4.129.336	€ 3.780.209
Voorzieningen	€ 2.205.738	€ 2.585.243	€ 2.400.000	€ 2.300.000	€ 2.200.000	€ 2.100.000	€ 2.000.000
Langlopende schulden	€ -	€ -					
Kortlopende schulden	€ 1.297.443	€ 1.342.736	€ 1.250.000	€ 1.250.000	€ 1.250.000	€ 1.250.000	€ 1.250.000
Totaal passiva	€ 8.963.104	€ 9.393.039	€ 8.765.077	€ 8.337.548	€ 7.924.228	€ 7.479.336	€ 7.030.209

- Toelichting op de balans

Begin 2021 heeft de gemeenteraad van de gemeente Molenlanden het Intern Huisvestingsplan vastgesteld, waarin beschreven staat dat de scholen uit Goudriaan en Bleskensgraaf in aanmerking komen voor nieuwbouw. Voor de overige vier gebouwen geldt dat de periode tot 2025 benut wordt om een keuze te maken tussen renovatie of nieuwbouw.

Inmiddels is de gemeente tot de conclusie gekomen dat het IHP van 2021 te ambitieus is en heeft een herijking voorgesteld aan de gemeenteraad. Deze herijking wordt in mei 2024 aan de schoolbesturen voorgelegd, waarna er OOGO plaatsvindt en uiteindelijk het complete dossier aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In een vooroverleg is al wel duidelijk geworden dat de scholen van Karakter voorlopig (minimaal 5 jaar) niet in aanmerking komen voor nieuwbouw/renovatie.

Uiteindelijk zal in de loop van de duur van het IHP wel nieuwbouw/renovatie gepleegd worden. Zekerheid is er pas als het vernieuwde IHP vastgesteld wordt. In de voorziening GO zal er rekening gehouden worden met de kosten voor renovatie en nieuwbouw waar het gaat om een eigen bijdragen voor de verduurzaming van de gebouwen. Hierdoor neemt de voorziening af op langere termijn af. De vorderingen dalen ook aangezien de vordering op de gemeente voor de uitbreiding van de School met de Bijbel Bleskensgraaf wordt voldaan bij de nieuwbouw. De materiële vaste activa zal toenemen door de vernieuwing van de inventaris naar mate duidelijk is of de gemeente kiest voor nieuwbouw of renovatie.

De dotatie huisvesting blijft gehandhaafd op 210K, gezien het meerjarig onderhoud zijn er op termijn meer middelen nodig, dit is afhankelijk van de daadwerkelijk uitvoering van het onderhoud in relatie

tot nieuwbouw. Voor het opvangen van dit risico wordt een bestemmingsreserve huisvesting gevormd. De hoogte van deze reserve wordt bepaald door het meerjarig onderhoudsplan.

De kortlopende schulden blijven gehandhaafd op het niveau van 31 december 2022. De behaalde resultaten worden toegevoegd aan de algemene reserve. De liquide middelen worden beïnvloed door bovengenoemde uitgangspunten. In 2022 is de vordering op het ministerie van OC&W afgeboekt. Voor Karakter betekent dit dat ca 320 K is afgeboekt. Het bestuur participeert wel in een groep schoolbesturen die bezwaar aangetekend heeft tegen deze boekhoudkundige maatregel. Medio 2024 wordt hierover een uitspraak verwacht

Financiële positie

Kengetallen	Werkelijk		Prognose				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Liquiditeit (quick ratio)	5,69	5,94	5,96	5,80	5,67	5,51	5,34
Rentabiliteit	0,06	0,00	-0,03	-0,03	-0,03	-0,04	-0,04
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,86	0,86	0,86	0,85	0,85	0,85	0,84
Weerstandsvermogen	0,54	0,52	0,50	0,51	0,49	0,45	0,42
Normatief publiek eigen vermogen	1,95	2,01					

- Toelichting op de financiële positie

De financiële positie van Karakter is zeer gezond. De kengetallen geven geen aanleiding tot zorgen. Het normatief publiek eigen vermogen is te hoog. Gezien de te verwachten tekorten in 2023 en 2024 zal dit kengetal op de gewenste waarde van 1.0 komen. Het bestuur werkt aan een plan om in een periode van 5 jaar het normatief vermogen op 1 te brengen.

B1 Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

(Zie hiervoor ook 28 risicoanalyse)

Het belangrijkste element van het interne risicobeheersings- en controlesysteem is de planning & control cyclus. Deze bestaat uit de meerjarenbegroting en het meerjaren formatieplan gebaseerd op de strategische plannen. Op basis van deze documenten kan worden vastgesteld of het beleid van de komende jaren leidt tot een gezonde financiële situatie. Vervolgens worden budgetten uitgegeven aan de directie. Bewaking van deze budgetten geschiedt middels de periodieke tussentijdse rapportage. Middels deze rapportage kan worden bewaakt of de budgetten worden gevolgd en of er eventuele onvoorziene mee- of tegenvallers zijn. Op basis van deze signalen kan er worden bijgestuurd door het management. Aan het eind van het jaar wordt een jaarverslag opgesteld bestaande uit het inhoudelijke bestuursverslag en de financiële jaarrekening.

B2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

(Zie ook hiervoor 28 risicoanalyse)

Het belangrijkste risico betreft de krimp in het leerlingenaantal. In de meerjarenbegroting is uitgegaan van een lichte daling in het leerlingenaantal. Mocht de daling groter zijn dan voorzien, zullen er maatregelen genomen moeten worden om kosten te besparen. Een deel van de kosten is echter constant en kan niet zonder meer worden aangepast. De scholen die deel uit maken van onze vereniging proberen een zo aantrekkelijk mogelijke school te zijn met een duidelijke Christelijke identiteit. Een ander belangrijk risico is het handhaven van de formatie in de kwantiteit, maar zeker ook in kwaliteit. Het lerarentekort zorgt ervoor dat het opvullen van formatieruimte met de juiste medewerker een uitdaging is die onze vereniging zeker aangaat. Door het onderhouden van warme contacten met opleidingsinstituten en het openstellen van stageplaatsen, proberen we een band op te bouwen met aspirant collega's. Door het grote aantal parttimers bestaat het risico op

versnippering van banen. De organisatie van het onderwijsproces kan hierdoor bemoeilijkt worden. Bij een medewerker met een kleine aanstelling zal het privé c.q. gezinsleven een grotere rol spelen. Voor het bepalen van de risico's op andere gebieden dan hierboven beschreven heeft het bestuur en Raad van Toezicht een risicoanalyse opgesteld. De risico's zijn gekwantificeerd en in totaal worden ingeschat op € 1.168.000,-⁴ Het toereikende eigen vermogen wordt als weerstandsvermogen aangehouden.

Toekomstige ontwikkelingen. In 2024 investeert Karakter in de vergroening van schoolpleinen en de verduurzaming van de schoolgebouwen. Tevens wordt met de gemeente Molenlanden een plan gemaakt voor de opfrissing van de gebouwen.

Contractactiviteiten worden tot een minimum beperkt. Het contract van bureau Negen is niet voortgezet in 2023. Karakter heeft eigen gymleraren in dienst genomen. Geldstromen vanwege contractafspraken zijn tot een minimum beperkt. Met Hogeschool de Driestar zijn afspraken gemaakt met betrekking tot samen opleiden.

B3 Rapportage toezichthoudend orgaan

Jaarverslag Raad van Toezicht Karakter 2023

Inleiding

De Raad van Toezicht (RvT) gebruikt een toezichtskader, de code Goed Bestuur van de PO Raad en de code Goed Toezicht van VTOI-NVTK, als leidraad voor haar toezichthoudende taak. De RvT richt zich bij haar toezicht op verschillende aspecten van de vereniging. Er wordt in ieder geval aandacht besteed aan de volgende onderdelen:

- Kwaliteit van het onderwijs
- Rechtmatig en integer bestuur en beheer van de organisatie
- Rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen
- Naleving van de code Goed Bestuur en code Goed Toezicht
- Identiteit
- Realisatie strategische doelstellingen
- Goed werkgeverschap en professionalisering
- Stakeholdermanagement

Samenstelling van de Raad van Toezicht

De RvT bestond in 2023 uit de volgende personen:

L.M.W. van der Vliet (voorzitter)

J.G. Kuiper (vice-voorzitter)

H. den Ouden (lid)

J.E. Koorevaar – van Atten (lid)

A.J.E. Voets – van den Hazel (lid)

M.A. Meerkerk – Boven (lid) tot 31 juli 2023

J.A. van Muijlwijk – Duijzer (lid) vanaf 1 augustus 2023

A. Kraaiveld (lid) vanaf 1 augustus 2023

Portefeuilles

De portefeuilles voorzitter, onderwijskundig, juridisch, personeel en medezeggenschap, bedrijfsvoering en financiën zijn onder de leden van de RvT verdeeld. Er is een auditcommissie met als leden Leon van der Vliet en Jaco Kuiper; een onderwijscommissie met als leden Marieke Meerkerk

⁴ Zie hiervoor de risicoanalyse op pg 50

en Elsbeth Voets en na 1 juli met de leden Henk den Ouden, Annelies Kraaiveld en Elsbeth Voets; en een remuneratiecommissie met als leden Leon van der Vliet en Janneke Koorevaar.

Deskundigheid

Elk jaar houdt de RvT een zelfevaluatie. In 2023 vond deze zelfevaluatie plaats onder leiding van een externe deskundige, namelijk de heer B. Visser. Alle leden van de RvT zijn lid van de VTOI-NVTK. In 2023 hebben verschillende leden gebruikgemaakt van het cursusaanbod van de VTOI-NVTK. De nieuwe leden hebben zich ingeschreven voor de leergang voor startende toezichthouders in het onderwijs.

Honorering

De leden van de RvT ontvangen jaarlijks een beperkte onkostenvergoeding voor hun inzet. Deze ligt lager dan de fiscale vrijwilligersvergoeding.

Vergaderingen

De RvT heeft in 2023 zes keer een reguliere vergadering gehouden, op de volgende data: 25 januari, 29 maart, 23 mei, 20 september, 8 november en 13 december.

In 2023 heeft de RvT haar toezichthoudende taken en bevoegdheden onder andere op de volgende wijze ingevuld:

- goedkeuring begroting 2024
- goedkeuring jaarverslag 2022
- vaststelling jaarrekening 2022
- vaststelling klassenindeling voor bezoldiging topfunctionarissen inzake de WNT
- vaststellen handboek govenance
- bespreking aanpassing diverse regelingen en beleidsstukken (aanbestedingsbeleid, treasury statuut)
- bespreking bezoek inspecteur
- bespreking en goedkeuren van nieuw administratiekantoor
- aanstellen van een nieuwe accountant
- jaargesprek remuneratiecommissie met de bestuurder
- bespreking rapport bestuurlijke visitatie
- houden van een zelfevaluatie: in 2023 heeft de RvT de zelfevaluatie gehouden onder leiding van dhr. B. Visser
- themabespreking gehouden over twee onderwerpen: voltijds aanbod hoogbegaafdheid en huisvesting
- Optreden als werkgever van het uitvoerend bestuur
- Belast met de inrichting van het bevoegd gezag

Themabesprekingen

Op de jaaragenda van de RvT stonden het afgelopen jaar ook thema's geagendeerd die voortkomen uit het strategisch beleidsplan of voortvloeien uit recente ontwikkelingen binnen en buiten Karakter. Tijdens deze themabesprekingen fungeert de RvT als klankbord voor de bestuurder. In 2023 stonden de volgende drie thema's op de agenda: leiderschap, voltijds aanbod voor hoogbegaafden en huisvesting

Werkgeverschap bestuur

De remuneratiecommissie heeft in 2023 een jaargesprek gevoerd met het bestuur. Daarnaast is de remuneratiecommissie betrokken geweest bij de bestuurlijke visitatie.

Auditcommissie

De auditcommissie is in 2023 verschillende keren bijeen geweest, in het bijzijn van de bestuurder. Aan de orde waren onder andere:

- De conceptjaarrekening 2022 en het accountantsverslag
- De financiële realisatie van de kwartalen
- De conceptbegroting 2024

Net als voorgaande jaren is vastgesteld dat de vereniging financieel zeer gezond is. Er wordt beleid gemaakt op de hoogte van het vermogen van de vereniging om te investeren in het onderwijs. In dit kader is ook aandacht gevraagd voor de doelmatigheid van de inzet van middelen: besteden we de financiën aan de juiste prioriteiten en komt het ten goede aan het onderwijs. De RvT is van mening dat het bestuur juiste keuzes heeft gemaakt. Toch zouden wij graag zien dat het vermogen nog meer geïnvesteerd wordt in het onderwijs. Volgens de meerjarenbegroting komen er in de nabije toekomst negatieve resultaten aan. Dit ontstaat onder meer door de opbouw van het personeelsbestand op enkele scholen. Het vermogen is daarvoor toereikend. Er is ook specifiek aandacht gevraagd voor de huisvestingssituatie. Er wordt al jaren gesproken over vervangende nieuwbouw in Goudriaan en Bleskensgraaf (ook in het kader van het IHP van de gemeente), maar Gemeente Molenlanden komt (financieel) niet over de brug. Gelet op het groot onderhoud in de komende jaren vindt de auditcommissie dat de gemeente duidelijkheid moet verschaffen.

De RvT heeft in het verleden Astrium Accountants (opgegaan in Flynth) benoemd als accountant. Eenmaal per jaar vindt een gesprek plaats met de accountant naar aanleiding van diens controle. Dit heeft in mei 2023 plaatsgevonden met Flynth Accountants naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2022; de accountant had geen aanbevelingen ter verbetering. In het najaar moest de RvT op zoek naar een nieuwe accountant die de controle uitvoert vanaf boekjaar 2023. Moore DRV is benoemd als accountant.

Onderwijscommissie

De onderwijscommissie is in het najaar van 2023 twee maal bijeen geweest om met de bestuurder de onderwijsresultaten te bespreken aan de hand van de bestuurlijke rapportage onderwijs, de successpiegel en de leeropbrengsten.

Informatievoorziening en intern toezichtskader

De RvT laat zich informeren door het bestuur door middel van notulen van diverse overleggen, toelichting op specifieke onderwerpen en het gesprek met het bestuur tijdens de vergaderingen. Op basis van een toezichtsvisie is een toetsingskader geformuleerd. Dit is een leidraad om eenduidig en consistent toezicht te bewaken. Het is ook een leidraad voor de gewenste informatie. De RvT houdt integraal toezicht, maar heeft de volgende acht aandachtsgebieden geformuleerd om daarmee accenten te leggen in het toezicht.

1. Onderwijs(kwaliteit) en Identiteit
2. Strategie en beleid
3. Personeel en organisatie
4. Middelen
5. Huisvesting en materieel
6. Communicatie
7. Maatschappij / belanghebbenden
8. Toezicht / governance

Per domein zijn thema's en verwachtingen benoemd door de RvT, op basis waarvan een jaarlijkse rapportage wordt gevraagd aan het bestuur. Vanaf eind 2022 zijn we op basis van dit toezichtskader gaan werken. Tijdens elke vergadering geeft de bestuurder een rapportage over een bepaald domein. Deze werkwijze leidt tot een goed inhoudelijk en professioneel gesprek tussen de RvT en het bestuur.

Schoolbezoeken

Daarnaast bezoeken de leden van de RvT met enige regelmaat de scholen, om in gesprek met de schooldirecteur, IB'er en leerkrachten een beeld te vormen over de scholen. In 2023 is er een bezoek gebracht aan de Zaaier in Wijngaarden, School met de Bijbel in Bleskensgraaf en de Fakkel in Goudriaan.

Overlegmomenten GMR

De RvT heeft twee overlegmomenten met de GMR. Een keer in het jaar bezoekt een aantal RvT-leden de GMR-vergadering en eenmaal in een jaar hebben de voorzitter van de RvT, de voorzitter van de GMR en de bestuurder een overleg. Na goede ontmoetingen met de GMR en RvT is de wens uitgesproken om in 2024 tijdens de jaarlijkse ontmoeting tussen GMR en RvT een inhoudelijk thema te bespreken.

Nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht

Voorl.	Volledige naam	Functie	Bezold.	Bedrijf	Commissie
J.G.	Kuiper	Commissielid	nee	Hervormde gemeente Wijngaarden	Financiën en vicevoorzitter
J.G.	Kuiper	Assesor	ja	Yuverta	Financiën en vicevoorzitter
J.G.	Kuiper	Agrariër	ja	Maatschap J. Kuiper	Financiën en vicevoorzitter
H.	den Ouden	Docent-directeur	ja	Driestar Wartburg College	Remuneratie en onderwijskundig
H.	den Ouden	Vrijwilliger Jeugdwerk	nee	Hervormde Gemeente Nieuw Lekkerland	Remuneratie en onderwijskundig
H.	den Ouden	Adviseur Reformatorisch Samenwerkingsverband VO	ja	RefSVO	Remuneratie en onderwijskundig
A.J.E.	Voets - van den Hazel	Bestuurssecretaris	ja	Vormingsonderwijs (GVO/HVO)	Onderwijskundig
L.M. W.	van der Vliet	Accountant	ja	Van Ree Accountants	Remuneratie en financiën
L.M. W.	van der Vliet	Voorzitter	nee	Zendingscommissie Ger Gem Sliedrecht	Remuneratie en financiën
J.E.	Koorevaar-van Atten	Bestuurssecretaris en Manager	ja	Evangelische Omroep	Remuneratie en juridisch
A.	Kraaiveld	Opleidingsmanager	Ja	Driestar Hogeschool Gouda	Onderwijskundig
A.	Kraaiveld	Kringleider	nee	Hervormde Gemeente Groot-Ammers	Onderwijskundig
J.A.	van Muijlwijk - Duijzer	Accountant	Ja	Mazars Accountants NV.	Financiën
J.A.	van Muijlwijk - Duijzer	Penningmeester	Nee	Speeltuinvereniging t Speelhofje Ottoland	Financiën

Nevenfuncties lid College van Bestuur

Voorl.	Volledige naam	Functie	Bezold.	Bedrijf	Commissie
C.A.	Egas	Gemeenteraadslid	ja	Gemeente Molenlanden	Financiën en vicevoorzitter

Treasury

De vereniging heeft een treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

De vereniging heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd, conform de Regeling Beleggen lenen en derivaten OCW 2016. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen/maand- en kwartaaldeposito. De tegoeden op deze rekening zijn direct opeisbaar. In 2022 heeft het bestuur geen middelen belegd en is geen lening aangegaan.

De vereniging heeft een treasurystatuut vastgesteld. Dit statuut voldoet aan de aan de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' (gewijzigd d.d. 19 december 2018). In 2022 is conform het statuut gehandeld.

De bankrekeningen van de vereniging zijn ondergebracht bij de Rabobank. Deze bank voldoet aan de criteria zoals opgenomen in het statuut van de regeling.

Gebeurtenissen na balansdatum

In mei 2024 ontvangt het bestuur een herijkt IHP. In dit IHP worden hoogstwaarschijnlijk de nieuwbouwplannen voor de Scholen van Karakter uitgesteld. Dit betekent dat de herinvesteringen die uitgesteld zijn in verband met de nieuwbouwplannen van het eerste IHP, toch gaan plaatsvinden.

In de loop van 2024 gaat de voorziening Groot Onderhoud op de schop. Teenstra Bouwkunde is in april 2024 begonnen met het updaten van de MJOP's. Als deze gereed zijn worden de uitkomsten door VGS in het format van de PO-raad verwerkt tot een overzicht volgens de systematiek van de componentenbenadering. Deze benadering houdt in dat de kostprijs van een materieel vast actief bij de eerste verwerking wordt toegerekend aan de afzonderlijke componenten op basis van de verwachte gebruiksduur van deze componenten, waarna afzonderlijk wordt afgeschreven over het deel van de kostprijs dat is toegerekend aan de geïdentificeerde componenten. In ons geval maakt een onafhankelijk bureau de opname en inschatting van de benodigde middelen. De verwachting van het bestuur is dat de huidige omvang van de voorziening te kort zal schieten en dat er dus extra middelen toegevoegd worden aan de voorziening.

Verslaglegging GMR

Inleiding

Onze scholenvereniging Karakter, heeft een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad. Vanuit een eigen onafhankelijke positie en verantwoordelijkheid draagt de GMR als beleidsorgaan bij aan een goede beleidsvoering voor alle scholen binnen Karakter. De GMR is op grond van de Wet Medezeggenschap op School (WMS) het orgaan dat inspraak heeft op het beleid van het schoolbestuur dat voor alle scholen geldt.

Missie GMR

De essentie van medezeggenschap is verwoord in onze missie:

“Wij als GMR wensen voor vandaag en voor de toekomst voor al onze scholen met de Bijbel kwalitatief goed onderwijs voor onze leerlingen en een goed werkklimaat voor onze leerkrachten, waarbij allen tot hun recht komen, kunnen groeien en hun kwaliteiten kunnen ontwikkelen. Hiervoor is een goed beleid met bijbehorende structuur noodzakelijk. Daaraan willen we een actieve bijdrage leveren.”

Samenstelling GMR

Op 31 december 2023 bestond de GMR uit de volgende leden:

Jan Vermeer		Voorzitter
Nellie Prins	De Wegwijzer	Personeelsgeleding
Japke Weerheim	De Wegwijzer	Oudergeleding
Jolanda Verhaar	De Schakel	Personeelsgeleding
Aart de Jong	De Schakel	Oudergeleding
Marinda van der Marel	School met de Bijbel	Personeelsgeleding
Leander Hoogendoorn	School met de Bijbel	Oudergeleding
Germa van Dijk	Eben-Haëzer	Personeelsgeleding
Corné Bons	Eben-Haëzer	Oudergeleding
Arjan Rietveld	De Fakkel	Personeelsgeleding
Vacature	De Fakkel	Oudergeleding
Gerrine Adriaanse	De Zaaier	Personeelsgeleding
Simone Romijn	De Zaaier	Oudergeleding

Jaarverslag

De GMR heeft in het kalenderjaar 2023 vijf keer vergaderd, namelijk in de maanden januari, maart, mei, september en november. Tijdens deze vergaderingen hebben wij actief meegedacht/ingestemd met de beleidsvoering rondom o.a. formatie, taakbeleid, veiligheid, personeelsbeleid en het jaarplan van Karakter.

We zijn daarnaast door de bestuurder geïnformeerd over de begroting, formatie, huisvesting, Karakter werkgroepen en het rapport van de visitatie.

De vergadering van maart is bezocht door een afvaardiging van de Raad van Toezicht en ook is er een overleg geweest tussen de voorzitters van de GMR, de Raad van Toezicht en de bestuurder.

In mei heeft er een bestuurlijke visitatie plaatsgevonden, waarbij twee leden van de GMR zijn bevraagd op het functioneren van de (G)MR van Karakter. Het rapport dat naar aanleiding van deze visitatie geschreven is, hebben we besproken in een GMR-vergadering.

In september hebben een aantal leden van de GMR een cursus medezeggenschap gevolgd die verzorgd werd door de AOB. Gedurende één avond hebben we nagedacht over de taken en bevoegdheden van de GMR. Ook hebben we besproken hoe de communicatie tussen de GMR en de

verschillende medezeggenschapsraden van de scholen kan worden verbeterd. We hebben nagedacht over de manier waarop we de bekendheid en zichtbaarheid van onze GMR kunnen vergroten en naar aanleiding daarvan de wens uitgesproken vanaf dit kalenderjaar een jaarverslag op te laten nemen in het bestuursverslag van de vereniging. Naar aanleiding van deze cursus hebben we ook een hernieuwde missie geformuleerd en ons verdeeld over een aantal focusgroepen. Door middel van deze focusgroepen hopen we onze effectiviteit te vergroten en geven we elk GMR-lid de kans eigen kwaliteiten en expertise in te zetten. We hebben ons verdeeld in de focusgroepen personeel & organisatie, financiën, communicatie en onderwijs & kwaliteit.

Instemmen

De GMR heeft ingestemd met de volgende stukken:

- Formatieoverzicht
- Arbobeleid RI&E
- Veiligheidsbeleid
- Sponsorbeleid
- Jaarplan van Karakter
- Beleid t.a.v. werving & Selectie
- Taakbeleid
- Vernieuwde werkwijze Arbo unie
- Vervangingsbeleid
- Gesprekscyclus

Informeren

De GMR heeft zich laten informeren d.m.v. de volgende stukken:

- Jaarplan van het bestuur
- Begroting
- Jaarrekening
- Evaluatieverslag van de Karakter werkgroepen
- Formatieoverzicht
- Huisvestingsrapport
- Rapport bestuurlijke visitatie

Slot

We kijken met een goed gevoel op het afgelopen kalenderjaar terug en sluiten dit jaarverslag af met de wens ons ook in 2024 weer in te zetten voor de leerlingen, personeelsleden en ouders van onze scholen met Karakter.

Jaarrekening 2023

Karakter, Vereniging voor Scholen met de Bijbel
Alblasserwaard

Jaarrekening

Balans per 31 december 2023	71
Staat van baten en lasten 2023	72
Kasstroomoverzicht 2023	73
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	74
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	80
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	83
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	84
Bestemming van het resultaat	88
Gebeurtenissen na balansdatum	89
Verbonden partijen	90
Verantwoording subsidies	91
WNT verantwoording 2023	92
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	95

Overige gegevens	96
-------------------------	-----------

Statutaire bepaling van het resultaat	97
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	98

Balans per 31 december 2023

vergelijkende cijfers 2022 na verwerking resultaatbestemming

		31-12-2023		31-12-2022	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste Activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	1.413.390		1.581.685	
1.1.3	Financiële vaste activa	1.950		1.950	
	<i>Totaal vaste activa</i>		1.415.340		1.583.635
1.2	Vlottende Activa				
1.2.2	Vorderingen	253.065		209.923	
1.2.4	Liquide middelen	7.724.634		7.169.546	
	<i>Totaal vlottende Activa</i>		7.977.699		7.379.469
	TOTAAL ACTIVA		<u>9.393.039</u>		<u>8.963.104</u>
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	5.465.060		5.459.923	
2.2	Voorzieningen	2.585.243		2.205.738	
2.4	Kortlopende schulden	1.342.736		1.297.443	
	TOTAAL PASSIVA		<u>9.393.039</u>		<u>8.963.104</u>

Staat van baten en lasten 2023
en vergelijkende cijfers 2022

		2023		Begroting 2023		2022	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	10.142.879		9.443.085		9.758.066	
3.2	Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden	112.190		96.537		93.464	
3.5	Overige baten	110.131		327.350		237.308	
	<i>Totaal Baten</i>		10.365.200		9.866.972		10.088.838
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	8.287.536		8.220.266		7.792.520	
4.2	Afschrijvingen	306.519		258.968		342.368	
4.3	Huisvestingslasten	817.526		568.400		523.446	
4.4	Overige lasten	992.966		749.210		785.677	
	<i>Totaal lasten</i>		10.404.547		9.796.844		9.444.010
	<i>Saldo baten en lasten</i>		-39.347		70.128		644.828
6	Financiële baten en lasten						
6.1	Financiële baten	47.584		-		-	
6.2	Financiële lasten	3.099		-		15.361	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		44.485		-		-15.361
	Totaal resultaat		<u>5.138</u>		<u>70.128</u>		<u>629.467</u>

Bestemming van het resultaat

De bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

Kasstroomoverzicht 2023
en vergelijkende cijfers 2022

		2023		2022	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering (saldo baten en lasten)			-39.347		644.828
<i>Aanpassing voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>					
Afschrijvingen	-/- 4.2	306.519		342.368	
Mutaties voorzieningen	2.2	379.505		256.422	
<i>Totaal van aanpassing voor aansluiting bedrijfsresultaat</i>			686.024		598.789
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>					
Vorderingen	1.2.2	-43.142		217.698	
Kortlopende schulden	2.4	45.292		518.019	
<i>Totaal van aanpassingen in werkkapitaal</i>			2.150		735.717
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			648.827		1.979.335
Ontvangen interest	6.1.1	47.584		-	
Betaalde interest	6.2.1	-3.099		-15.361	
			44.485		-15.361
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			693.312		1.963.974
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-138.224		-187.280	
Investerings in financiële vaste activa	1.1.3	-		-1.950	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-138.224		-189.230
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen langlopende schulden	2.3	-		-	
Aflossing langlopende schulden	2.3	-		-	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-		-
Kasstroom uit overige balansmutaties					
Mutatie liquide middelen		1.2.4	555.088		1.774.744

Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:

		2023		2022	
		€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		7.169.546		5.394.802	
Mutatie boekjaar liquide middelen		555.088		1.774.744	
Stand liquide middelen per 31-12			7.724.634		7.169.546

Grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 B en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in gehele euro's.

Activa en passiva, met uitzondering van het eigen vermogen, worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Kernactiviteiten

Het verzorgen van (openbaar) primair onderwijs binnen de kaders gesteld door de Wet op het Primair Onderwijs

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutel-functionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Investeringssubsidies worden gesaldeerd met de investeringen waarvoor deze subsidies zijn verstrekt.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.
Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Gebouwen (permanent)	480	2,50%	500
Gebouwen(noodlokalen/berging	480	2,50%	500
Installaties	120	10,00%	500
Schoolmeubilair en inventaris	240	5,00%	500
Huishoudelijke apparatuur en machines	96	12,50%	500
Onderwijskundige apparatuur en machines	60	20,00%	500
ICT - netwerk, digiborden	120	10,00%	500
ICT - computers, printers en servers	60	20,00%	500
Leermiddelen	96	12,50%	500

Financiële vaste activa

Overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten leningen en obligaties die tot het einde van de looptijd zullen worden aangehouden. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde.

Transactiekosten worden verwerkt in de eerste waardering. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de geamortiseerde kostprijs en direct verantwoord in de staat van baten en lasten.

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten waarborgsommen en worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze waarborgsommen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Omdat de goederen waarvoor borg is betaald eigendom zijn voor de duur van het gebruik wordt er geen voorziening getroffen voor oninbaarheid.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden met een looptijd korter dan 12 maanden. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting en zijn direct opeisbaar. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit een algemene reserve en bestemmingsreserve(s). Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Omschrijving			EUR	
Reserve RVU	Doel	inzet voor RVU		
	Beperkingen			
	Saldo		€	31.399
Reserve NPO	Doel	inzet lasten nationaal programma onderwijs		
	Beperkingen			
	Saldo		€	372.267
Algemene reserve privaat	Doel	inzet private doelen		
	Beperkingen	toekenning middelen door vereniging		
	Saldo		€	1.247.052

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Indien een voorziening gewaardeerd wordt tegen contante waarde wordt gerekend met een rekenrente.

Deze rekenrente wordt als volgt bepaald:

Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) +/- Inflatie (bron: CBS).

Bij een negatieve uitkomst van de rekenrente zal deze op nul worden gesteld.

Voor 2023 wordt er gerekend met een rekenrente van 9,20%.

De waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 6,00%, en de uitgangswaarde voor de inflatie is 3,20%.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden ouder dan 57 jaar waarbij een opnameplan is overeengekomen voor een looptijd van maximaal 5 jaar. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieke werknemers wordt gevormd door de verwachte salariskosten van langdurig zieke werknemers die waarschijnlijk niet meer zullen terugkeren in het arbeidsproces. Deze zijn opgenomen tegen de contante waarde.

Voorziening RVU

De voorziening RVU wordt gevormd voor oudere werknemers die maximaal 36 maanden van hun AOW-leeftijd verwijderd zijn zodat er vervroegde uittreding kan worden geboden. Deze zijn opgenomen tegen contante waarde.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. Als de kosten uitgaan boven de boekwaarde van de voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt in de winst- en verliesrekening. In 2023 is gebruik gemaakt van de overgangsregeling groot onderhoud.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen Staat van Baten en Lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de algemene reserve en aan bestemmingsreserves die door bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Vereniging de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies m.b.t. investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Vereniging heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen.

De instelling is volgens de CAO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2023 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2023: 110,50%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

De lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Verliezen die hun oorsprong vinden in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Waardeveranderingen financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde

Waardeveranderingen van de volgende financiële instrumenten worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten:

- Financiële activa en verplichtingen die onderdeel zijn van de handelsportefeuille;
- Gekochte leningen, obligaties (tenzij aangehouden tot einde looptijd) en aangehouden eigen-vermogensinstrumenten die beursgenoteerd zijn.

Waardeverminderingen van financiële instrumenten die op reële waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de staat van baten en lasten. Voor gerealiseerde waardevermeerderingen van financiële instrumenten die op reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van de waardevermeerderingen rechtstreeks in het eigen vermogen, dient het cumulatieve resultaat dat voorheen in het eigen vermogen was opgenomen, te worden verwerkt in de staat van baten en lasten op het moment dat de desbetreffende effecten niet langer in de balans worden verwerkt.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans

1 Activa

1.1 Vaste Activa

1.1.2 Materiële vaste activa

	1.1.2.1	1.1.2.3	1.1.2.4	
	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€
Stand per 31 december 2022				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	1.053.417	1.710.344	606.556	3.370.317
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	399.486	982.763	406.383	1.788.632
Materiële vaste activa per 31 december 2022	653.931	727.581	200.173	1.581.685
Verloop gedurende 2023				
Investerings	37.584	98.064	2.576	138.224
Desinvesteringen	-	-	-	-
Afschrijvingen	-106.140	-157.815	-42.564	-306.519
Mutatie gedurende 2023	-68.556	-59.751	-39.988	-168.295
Stand per 31 december 2023				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	1.091.001	1.808.407	609.132	3.508.540
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	505.626	1.140.577	448.947	2.095.150
Materiële vaste activa per 31 december 2023	585.375	667.830	160.185	1.413.390

Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans

1.1.3	Financiële vaste activa	Boek- waarde	Investerings	Des- investerings	Waarde- veranderingen	Resultaat	Boek- waarde
		01-01-2023	2023	2023	2023	2023	31-12-2023
		€	€	€	€	€	€
1.1.3.8	Overige vorderingen	1.950	-	-	-	-	1.950
	Totaal Financiële vaste activa	1.950	-	-	-	-	1.950
1.2	Vlottende activa						
1.2.2	Vorderingen						
				31-12-2023		31-12-2022	
				€	€	€	€
1.2.2.3	Gemeenten			170.361		132.870	
	<i>Subtotaal vorderingen</i>				170.361		132.870
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten			-		38.260	
1.2.2.14	Te ontvangen interest			47.584		-	
1.2.2.15	Overige overlopende activa			35.120		38.793	
	<i>Subtotaal overlopende activa</i>				82.704		77.053
	Totaal Vorderingen				253.065		209.923
1.2.4	Liquide middelen						
				31-12-2023		31-12-2022	
				€	€	€	€
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen			7.724.634		7.169.546	
	Totaal liquide middelen				7.724.634		7.169.546

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vereniging en zijn direct opeisbaar.

Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans

2.1 Eigen vermogen		Stand per 01-01-2022 €	Resultaat 2022 €	Overige mutaties 2022 €	Stand per 31-12-2022 €	Stand per 01-01-2023 €	Resultaat 2023 €	Overige mutaties 2023 €	Stand per 31-12-2023 €
2.1.1.1	Algemene reserve	2.682.303	190.909	-	2.873.212	2.873.212	941.130	-	3.814.342
2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	915.387	438.558	-	1.353.945	1.353.945	-950.279	-	403.666
2.1.1.3	Bestemmingsreserves (privaat)	1.184.370	48.396	-	1.232.766	1.232.766	14.286	-	1.247.052
2.1.1.5	Bestemmingsfondsen (privaat)	48.395	-48.395	-	-	-	-	-	-
Totaal eigen vermogen		4.830.455	629.468	-	5.459.923	5.459.923	5.137	-	5.465.060

De toelichting over de beperkte doelstellingen van de reserves zijn vermeld in de Grondslagen.

2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)		Stand per 01-01-2022 €	Resultaat 2022 €	Overige mutaties 2022 €	Stand per 31-12-2022 €	Stand per 01-01-2023 €	Resultaat 2023 €	Overige mutaties 2023 €	Stand per 31-12-2023 €
2.1.1.2.1	Personeel	776.921	-	-	776.921	776.921	-776.921	-	-
2.1.1.2.2	Reserve RVU	-	44.328	-	44.328	44.328	-12.929	-	31.399
2.1.1.2.3	Subsidie nieuwkomers	-	81.819	-	81.819	81.819	-81.819	-	-
2.1.1.2.4	Reserve NPO	138.466	312.411	-	450.877	450.877	-78.610	-	372.267
Totaal bestemmingsreserves (publiek)		915.387	438.558	-	1.353.945	1.353.945	-950.279	-	403.666

2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)		Stand per 01-01-2022 €	Resultaat 2022 €	Overige mutaties 2022 €	Stand per 31-12-2022 €	Stand per 01-01-2023 €	Resultaat 2023 €	Overige mutaties 2023 €	Stand per 31-12-2023 €
2.1.1.3.1	Algemene reserve privaat	1.232.766	-	-	1.232.766	1.232.766	14.286	-	1.247.052
Totaal bestemmingsreserves (privaat)		1.232.766	-	-	1.232.766	1.232.766	14.286	-	1.247.052

2.2 Voorzieningen		Stand per 01-01-2023 €	Dotatie 2023 €	Ont- trekking 2023 €	Vrijval 2023 €	Stand per 31-12-2023 €	Bedrag < 1 jaar €	Bedrag 1 - 5 jaar €	Bedrag > 5 jaar €
2.2.1	Personele voorzieningen	279.132	44.328	-23.926	-45.552	253.982	74.383	113.413	66.186
2.2.3	Voorzieningen voor groot onderhoud	1.926.606	440.000	-35.345	-	2.331.261	493.495	1.837.766	-
Totaal voorzieningen		2.205.738	484.328	-59.271	-45.552	2.585.243	567.878	1.951.179	66.186

2.2.1 Personele voorzieningen		Stand per 01-01-2023 €	Dotatie 2023 €	Ont- trekking 2023 €	Vrijval 2023 €	Stand per 31-12-2023 €	Bedrag < 1 jaar €	Bedrag 1 - 5 jaar €	Bedrag > 5 jaar €
2.2.1.2	Verlofsparen	97.260	44.328	-16.623	-1.053	123.912	43.589	80.323	-
2.2.1.4	Jubileumuitkeringen	132.372	-	-7.303	-18.699	106.370	7.094	33.090	66.186
2.2.1.6	Langdurig zieken	49.500	-	-	-25.800	23.700	23.700	-	-
Totaal personele voorzieningen		279.132	44.328	-23.926	-45.552	253.982	74.383	113.413	66.186

2.2.1.2 Verlofsparen		Stand per 01-01-2023 €	Dotatie 2023 €	Ont- trekking 2023 €	Vrijval 2023 €	Stand per 31-12-2023 €	Bedrag < 1 jaar €	Bedrag 1 - 5 jaar €	Bedrag > 5 jaar €
2.2.1.2.1	Voorziening Duurzame inzetbaarheid	14.145	-	-	-1.053	13.092	-	13.092	-
2.2.1.2.2	Voorziening RVU	83.115	44.328	-16.623	-	110.820	43.589	67.231	-
Totaal verlofsparen		97.260	44.328	-16.623	-1.053	123.912	43.589	80.323	-

2.4 Kortlopende schulden		31-12-2023		31-12-2022	
		€	€	€	€
2.4.8	Crediteuren		149.514		71.387
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen		358.106		327.828
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen		104.873		93.931
2.4.12	Kortlopende overige schulden		3.522		1.760
<i>Subtotaal overige schulden</i>				616.015	494.906
2.4.14	Vooruit ontvangen subsidies OCW		393.510		284.245
2.4.16	Vooruit ontvangen bedragen		-		235.000
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen		277.016		248.972
2.4.19	Overige overlopende passiva		56.195		34.320
<i>Subtotaal overlopende passiva</i>			333.211	726.721	802.537
Totaal Kortlopende schulden				1.342.736	1.297.443

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Rechten

Er zijn geen niet in de balans opgenomen rechten.

Verplichtingen

De volgende niet in de balans opgenomen verplichtingen worden hieronder toegelicht.

nr.	Omschrijving	Periode		Looptijd Mndn	Bedrag per maand €	< 1 jaar €	1 - 5 jaar €	> 5 jaar €	Totaal €
		van	t/m						
1	Iso-groep kopieercontract Eben Haezer	01-03-20	28-02-26	72	560	6.720	7.280	-	14.000
2	Iso-groep kopieercontract De Wegwijzer	01-03-20	28-02-26	72	780	9.360	10.140	-	19.500
3	Iso-groep kopieercontract De Schakel	01-03-20	28-02-26	72	1.050	12.600	13.650	-	26.250
4	Iso-groep kopieercontract SmdB Bleskensgraaf	01-03-20	28-02-26	72	2.050	24.600	26.650	-	51.250
5	Iso-groep kopieercontract De Fakkel	01-03-20	28-02-26	72	510	6.120	6.630	-	12.750
6	Iso-groep kopieercontract De Zaaier	01-03-20	28-02-26	72	440	5.280	5.720	-	11.000
7	Engie-gas	01-01-24	31-12-25	24	8.555	102.660	102.660	-	205.320
8	Engie-elektra	01-01-24	31-12-25	24	4.278	51.336	51.336	-	102.672
9	Succes Spiegel	01-10-22	30-09-26	48	295	3.540	5.900	-	9.440

Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen	2023		Begroot 2023		2022	
	€	€	€	€	€	€
3.1.1 Rijksbijdragen						
3.1.1.1 Rijksbijdragen OCW	8.665.336		8.390.232		8.288.913	
Totaal rijksbijdragen		8.665.336		8.390.232		8.288.913
3.1.2 Overige subsidies						
3.1.2.1 Overige subsidies OCW	299.702		95.473		288.733	
Totaal overige subsidies		299.702		95.473		288.733
3.1.4 Ontvangen doorbetaling rijksbijdragen SWV		1.177.841		957.380		1.180.420
Totaal Rijksbijdragen		10.142.879		9.443.085		9.758.066

3.1.2.1 Overige subsidies OCW	2023		Begroot 2023		2022	
	€	€	€	€	€	€
3.1.2.1.1 Geoordeelde subsidies OCW	121.235		-		68.713	
3.1.2.1.2 Niet-geoordeelde subsidies OCW	178.467		45.473		220.020	
3.1.2.1.4 Overige subsidies OCW	-		50.000		-	
Totaal overige subsidies OCW		299.702		95.473		288.733

3.2 Overheidsbijdragen overige overheden	2023		Begroot 2023		2022	
	€	€	€	€	€	€
3.2.2 Overige overheidsbijdragen overige overheden						
Overige gemeentelijke en gemeenschappelijke bijdragen	112.190		96.537		93.464	
Totaal overheidsbijdragen overige overheden		112.190		96.537		93.464

3.5 Overige baten	2023		Begroot 2023		2022	
	€	€	€	€	€	€
3.5.1 Verhuur	23.670		23.500		22.595	
3.5.2 Detachering personeel	418		12.000		19.531	
3.5.4 Sponsoring	470		-		-	
3.5.5 Ouderbijdragen	48.489		44.000		46.822	
3.5.10 Overige	37.084		247.850		148.360	
Totaal overige baten		110.131		327.350		237.308

4 Lasten

4.1	Personeelslasten	2023		Begroot 2023		2022	
		€	€	€	€	€	€
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1	Lonen en salarissen	6.239.153		7.816.410		5.758.423	
4.1.1.2	Sociale lasten	968.825		-		859.451	
4.1.1.5	Pensioenpremies	869.418		-		794.208	
	Totaal salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		8.077.396		7.816.410		7.412.082
4.1.2	Overige personele lasten						
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	-171		-		111.210	
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	17.481		38.200		35.540	
4.1.2.3	Overige	320.472		368.656		290.290	
	Totaal overige personele lasten		337.782		406.856		437.040
4.1.3	Ontvangen uitkeringen personeel						
4.1.3.3	Overige uitkeringen personeel	-127.642		-3.000		-56.602	
	Totaal ontvangen uitkeringen personeel		-127.642		-3.000		-56.602
	Totaal personeelslasten		8.287.536		8.220.266		7.792.520

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 108 in (2022: 104). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2023	2022
Bestuur / Management	6	5
Personeel primair proces	65	67
Ondersteunend personeel	37	32
Totaal gemiddeld aantal werknemers	108	104

Hiervan zijn er 0 werkzaam in het buitenland in 2023 (2022: 0).

4.2	Afschrijvingen	2023		Begroot 2023		2022	
		€	€	€	€	€	€
4.2.2	Afschrijvingen op materiële vaste activa	306.519		258.968		342.368	
	Totaal afschrijvingen		306.519		258.968		342.368

4.2.2	Afschrijvingen op materiële vaste activa	2023		Begroot 2023		2022	
		€	€	€	€	€	€
4.2.2.1	Gebouwen	106.140		67.550		125.612	
4.2.2.2	Terreinen	-		2.083		-	
4.2.2.3	Inventaris en apparatuur	157.815		145.726		169.035	
4.2.2.4	Overige materiële vaste activa	42.564		43.609		47.720	
	Totaal afschrijvingen		306.519		258.968		342.367

4.3	Huisvestingslasten	2023		Begroot 2023		2022	
		€	€	€	€	€	€
4.3.1	Huur	7.630		37.500		7.500	
4.3.2	Verzekeringen	709		350		340	
4.3.3	Onderhoudslasten (klein onderhoud)	74.173		39.000		47.117	
4.3.4	Energie en water	106.237		126.200		99.126	
4.3.5	Schoonmaakkosten	162.864		123.250		124.047	
4.3.6	Belastingen en heffingen	4.752		6.500		7.688	
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening	440.000		210.000		210.000	
4.3.8	Overige	21.161		25.600		27.628	
	Totaal huisvestingslasten		817.526		568.400		523.446

4.4	Overige lasten	2023		Begroot 2023		2022	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1	Administratie en beheerlasten	155.853		142.510		120.261	
4.4.2	Inventaris en apparatuur	23.368		29.800		29.749	
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen	413.746		291.300		300.443	
4.4.5	Overige	399.999		285.600		335.224	
Totaal overige lasten			992.966		749.210		785.677

4.4.1	Administratie en beheerlasten	2023		Begroot 2023		2022	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheerslasten	141.807		125.500		104.018	
4.4.1.2	Reis- en verblijfskosten	248		400		-	
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten	8.205		8.600		7.360	
4.4.1.4	Kantoorartikelen	-		600		1.095	
4.4.1.5	Overige administratie- en beheerslasten	5.593		7.410		7.788	
Totaal administratie en beheerlasten			155.853		142.510		120.261

Separate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants honoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

4.4.1.1	Kosten instellingsaccountant	2023		Begroot 2023		2022	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	32.943		10.500		13.068	
Totaal kosten instellingsaccountant			32.943		10.500		13.068

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door meerdere accountantskantoren.

Werkzaamheden	2023
	€
Controle van de jaarrekening	32.943
Andere controlewerkzaamheden	-
Fiscale advisering	-
Andere niet-controlediensten	-
	<u>32.943</u>

Werkzaamheden	2022
	€
Controle van de jaarrekening	13.068
Andere controlewerkzaamheden	-
Fiscale advisering	-
Andere niet-controlediensten	-
	<u>13.068</u>

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de Vereniging zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountants honoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

4.4.5	Overige lasten	2023		Begroot 2023		2022	
		€	€	€	€	€	€
4.4.5.1	Wervingskosten	7.141		10.000		9.691	
4.4.5.4	Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	92.074		44.500		73.327	
4.4.5.6	Contributies	17.499		15.600		14.500	
4.4.5.7	Abonnementen	4.642		3.100		4.600	
4.4.5.8	Medezeggenschapsraad	6.033		1.400		1.193	
4.4.5.9	Verzekeringen	1.411		200		-	
4.4.5.10	Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	95.511		73.300		68.741	
4.4.5.12	Culturele vorming	34.197		16.500		31.034	
4.4.5.13	Overige overige lasten	141.491		121.000		132.138	
Totaal overige lasten			399.999		285.600		335.224

6 Financiële baten en lasten

6.1 Financiële baten

	2023		Begroot 2023		2022	
	€	€	€	€	€	€
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	47.584		-		-	
Totaal financiële baten		47.584		-		-

6.2 Financiële lasten

	2023		Begroot 2023		2022	
	€	€	€	€	€	€
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke lasten	3.099		-		15.361	
Totaal financiële lasten		3.099		-		15.361

Bestemming van het resultaat

		2023	
		€	€
2.1.1.1	<u>Algemene reserve (publiek)</u>		941.130
2.1.1.2	<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>		
2.1.1.2.1	Reserve personeel	-776.921	
2.1.1.2.2	Reserve RVU	-12.929	
2.1.1.2.3	Reserve wachtgeld ieb	-81.819	
2.1.1.2.4	Reserve personeels- en arbeidsmarktbeleid	-78.610	
	Totaal bestemmingsreserves publiek		-950.279
2.1.1.3	<u>Bestemmingsreserves (privaat)</u>		
2.1.1.3.1	Algemene reserve privaat	14.287	
	Totaal bestemmingsreserves privaat		14.287
	Totaal resultaat		5.138

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

Verbonden partijen

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partijen

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code	Deelname percentage
SWV De Driegang	Vereniging	Gorinchem	4	0%

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Verantwoording subsidies

De subsidies die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteit volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikkingen geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidie zij-instroom	1288285	22-11-2022	Ja
Subsidie voor studieverlof	1278341	22-08-2022	Ja
Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-2171	11-11-2022	Onderhanden
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-1454	31-05-2023	Onderhanden
Subsidie opleiden onderwijsassistent tot leraar	SOOL22004	25-01-2022	Ja
Subsidie zij-instroom	1373562-1	21-11-2023	Onderhanden

G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m 2022	Lasten t/m 2022	Stand 01-01-2023	Ontvangen in 2023	Lasten 2023	Te
	Kenmerk	Datum							verrekenen 31-12-2023
N.v.t.	N.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			€	-	€	-	€	-	€
			€	-	€	-	€	-	€

G2B. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar.

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m 2022	Lasten t/m 2022	Stand 01-01-2023	Ontvangen in 2023	Lasten in 2023	Te
	Kenmerk	Datum							verrekenen 31-12-2023
N.v.t.	N.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			€	-	€	-	€	-	€
			€	-	€	-	€	-	€

WNT verantwoording 2023

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Op de Vereniging is het bezoldigingsmaximum voor het onderwijs van toepassing.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria, te weten:

- a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten
- c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2023
Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	2
Totaal aantal complexiteitspunten	7
Bezoldigingsklasse	C
Bezoldigingsmaximum	€ 159.000

WNT verantwoording 2023

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2023

Naam	C.A. Egas
Functiegegevens	Voorzitter CvB
Aanvang functievervulling in 2023	01-01
Einde functievervulling in 2023	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,50
Gewezen topfunctionaris	Nee
Dienstbetrekking	Ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	56.954
Beloningen betaalbaar op termijn	€	10.086
<i>Subtotaal</i>	€	<u>67.040</u>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	79.500
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€	-
Bezoldiging	€	<u>67.040</u>

Het bedrag van de overschrijding	€	-
de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.

Gegevens 2022

	C.A. Egas
Functiegegevens	Voorzitter CvB
Aanvang functievervulling in 2022	01-01
Einde functievervulling in 2022	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,50
Dienstbetrekking	Ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	55.338
Beloningen betaalbaar op termijn	€	9.580
<i>Subtotaal</i>	€	<u>64.918</u>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	77.000
Bezoldiging	€	<u>64.918</u>

WNT verantwoording 2023

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Naam	Functie
L.M.W. van der Vliet	Voorzitter
J.G. Kuiper	Vice-voorzitter
H. den Ouden	Lid
J.E. Koorevaar	Lid
A.J.E. Voets-van den Hazel	Lid
M.A. Meerkerk-Boven	Lid
J.A. van Muijlwijk-Duijzer	Lid
A. Kraaiveld	Lid

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Bleskensgraaf, d.d.

C.A. Egas

Voorzitter CvB

L.M.W. van der Vliet

Voorzitter Raad van Toezicht

J.E. Koorevaar

Lid Raad van Toezicht

J.G. Kuiper

Lid Raad van Toezicht

M.A. Meerkerk

Lid Raad van Toezicht

A.J.E. Voets

Lid Raad van Toezicht

H. den Ouden

Lid Raad van Toezicht

Overige gegevens

Statutaire bepaling van het resultaat

Er is statutair niets geregeld inzake de bepaling van het resultaat

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De raad van toezicht en het college van bestuur van Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard, gevestigd te Molenlanden

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard te Molenlanden, gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2023;
- (2) de staat van baten en lasten over 2023; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Karakter, Vereniging Scholen met de Bijbel Alblasserwaard, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening**

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023. In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Goes, 28 juni 2024

Moore DRV

w.g. drs. J.J. Driessen RA